

Tělocvičná jednota Sokol Liberec I.

Nazdar!

Sokolské souzvuky

č. 12 - prosinec 2017

Ročník 7.

„Silný je ten, kdo věří ve svou pravdu víc než v autoritu celého světa - člověk, který stojí pevně za poznanou pravdou, člověk, který si troufá mít čisté svědomí, který vládne svým citem, který pracuje, aby svých cílů dosáhl, který věří ve své poslání na tomto světě, který má takovou sílu, že nikdy a ničím nedá se pohnout, aby ustoupil od usilovné práce za vládou pravdy!

TGM

Obsah:

Úvodní slovo – *Prosincový úklid*

Metodika

Nositelky trupu – dolní končetiny

Cvičení s předškolňaty

Hry pro vánoční cvičení

Nejenom pohybem živ je sokol

Národní identita – Zastavení č. 20 –

1. světová válka a vznik ČSR

„Narodil se Kristus Pán...“

Doba pohádek

Kalendarium - Olga Scheinpflugová

Vlado Clementis – oběť komunistického režimu

„Boží mlýny melou pomalu, ale jistě!“

Nesmrtelný Fanfán Tulipán – Gérard Philipe

Václav Roziňák a zlaté družstvo našich hokejistů

Dirigent a hudební skladatel Karel Kovařovic

„Moderní Bach“ podle slov F. Liszta

Zakladatel chetitologie – Bedřich Hrozný

Radioaktivita a Antoine Henri Bequerel

Mistr Campanus

Malíř a sochař Jakub Obrovský

Julius Satinský

Básník bouřlivák – Viktor Dyk

Nejsmutnější Silvestr

Sokolská kultura – „Naši furianti“ (seriál)

Svědkové národní minulosti - *Bouzov*

Zprávy z žup a jednot

10. setkání sokolů moravsko – slovenského pomezí

V Hodolanech pouštěli svítící lodičky

Závěrečné slovo

Úvaha na konci kalendářního roku

Úvodní slovo

Prosincový úklid

Blíží se nejkrásnější svátky roku, blíží se konec kalendářního roku. Bude nutno uklidit psací stůl, na kterém se mi povalují papíry s poznámkami, citáty, knihy a tužky – stejně tak by člověk asi měl uklízet sám v sobě, ve své duši a svém srdci.

Během roku jsme toho prožili víc než dost, poznamenaly nás vlastní prohry, procítili jsme mnohá vítězství, získali jsme a ztratili přátele, bohužel, ti nejdůležitější většinou odešli navždy. Vzpomínka na krásné chvíle prožité dohromady příliš nepomáhá – bolelo to a bolí! Život však letí dál a chceme-li obstát, je nutno se smířit, ale neztrácet naději, neztrácet vůli k životu a práci, která nám byla určena.

Přistihla jsem se, že při přípravě Sokolských souzvuků mne napadají věci, na které jsem dříve ani nepomyslela, snažím se získávat věrohodné informace a vlastním rozumem je třídit a – pokud se mi zdají správné - je také používat! Snažím se nerozčilovat se nad událostmi, které nemohu změnit (což mi ovšem vůbec nejde – rozčiluji se!) a soustředit se na práci, kterou umím, které rozumím a kterou považuji za potřebnou.

Přiznám se ovšem bez mučení, že stačí otevřít televizi, aby se moje rozčarování a vztek nad životem dnešní společnosti neúměrně zvětšoval. V příštím roce, který je už doslova za dveřmi, budeme oslavovat neobyčejné výročí – sto let novodobého státu, Československé republiky. Připustili jsme, aby se její dobré jméno ve světě jaksi ztrácelo, nebo už ztratilo, připustili jsme dokonce její rozpad, žijeme ve světě, kterému přestáváme rozumět. Nejsem pesimista, ale ten duševní úklid budu letos skutečně potřebovat a nebudu sama! Je nutno vymést ze svého vědomí všechnu špínu a všechnu nenávisť a soustředit se na to, co považujeme za správné, nedat se zbytečně utloukat fakty a skutečnostmi, které se nám nelíbí. Život je přece víc než kariéra, peníze a blahobyť!

Ted' konkrétně k Sokolským souzvukům. Připravuji je ráda, i když nemám ani tušení, kolik lidí je vlastně čte. Bohužel, za těch sedm let, co vycházejí, se mi nepodařilo získat síť spolupracovníků, autorů ať už z kteréhokoliv oboru. Těch, kteří se snaží svými vědomostmi a nápady pomoci, je stále málo. A tak Vás všechny prosím o zprávy a nápady z Vašich jednot u žup, ze sokolské praxe. Víc hlav víc ví a má víc rozumu! Upozorňuji, že pokud u zveřejněných článků bude chybět podpis, jsou mým dílem a potřebnou literaturu jsem získala v knihách i na internetu. A teď -

Omluva!!

Týká se chybného údaje v článku o naší státní vlajce. Chyba vznikla při opisování připravovaného textu „na čisto“! Upozornil mne na to br. Toušek ze Sokola Olomouc-Bělidla. Cituji: „Na straně 13 v souvislosti s vyvěšováním státní vlajky uvádíš: Při svislém věšení je vždy bílý pruh vpravo od červeného. Pozor!! Vždy s hlediska pozorovatele, diváka, na stadionu cvičence! *Správně má být vlevo.*

Existuje na to i bezvadná mnemotechnická pomůcka (kterou vždy s úspěchem používám při školeních): u svisle vyvěšené vlajky, například na stěně tělocvičny, barvy jdou (zleva doprava, jak čteme) podle abecedy, tedy nejprve bílá a pak červená“.

Opravte si to, prosím! Bratru Touškovi děkuji!

Jarina Žitná

Metodika

Nositelky trupu - dolní končetiny

Člověk patří mezi savce – liší se však od všech ostatních savců vzpřímeným držením těla a pohybem „po dvou“. Před 100 miliony let žil na stromech a původní funkce končetin byla úchopová, později se přizpůsobovala pohybu na zemi a při vzpřímeném postoji váha přecházela na dolní končetiny, zatím co ty horní se uvolňovaly pro práci.

Vlastní kostru dolní končetiny tvoří mohutné kosti, jejich funkce souvisí s tzv. pletencem pánevním, pánví a je napojena na kost křížovou, na kterou navazuje páteř.

Pletenec pánevní je tvořen kostí sedací, stydkou a kostmi kyčelními. Do jamky v kosti kyčelní zapadá hlavice vůbec nejmohutnější kosti v lidském těle – kosti stehenní (femur). „Křček“ stehenní kosti je jednou z nejchoulostivějších a nejzranitelnější částí celého systému. Tzv. „volná“ končetina je tvořena kromě femuru ještě kostí bérce a lýtkovou, které jsou s kostí stehenní spojeny kolením kloubem (čéška, menisky) a kostmi vlastní „nohy“, kterou rozumíme část od kotníku ke špičkám prstů a ta je tvořena kostmi zánártními, nártními a články prstů.

Pohyb končetiny zajišťují mohutné svaly, které tvoří tři základní skupiny – svaly na přední nebo zadní straně končetiny, existují i tzv. svaly mediální, tedy středové. Vůbec nejmohutnější je čtyřhlavý sval kyčelní na přední straně končetiny – pohybuje kolením kloubem, zajišťuje přednožování a krčení. Dlouhý neboli krejčovský sval se upíná na trn pánevní kosti a na vnitřní stranu kolena – zajišťuje přednožování, unožování a rotaci kyčle. Na zadní straně stehna se rýsuje sval dvouhlavý, který se upíná na hrboly kosti sedací a konec kosti lýtkové – ohýbá kolení kloub a je zapojen při zanožování. Vložené svaly poloslašitý a poloblanitý spolupracují a uplatňují se společně se svaly hýždí. Vnitřní linii stehna tvoří štíhlý sval stehenní, upínající se dole na stydké kosti a pod kolenem – je zapojen při přinožování a ohýbání v kolenou. S ostatními svaly spolupracují sval hřebenový, dlouhý a velký přitahovač. Končetinou procházejí cévy, žíly a nervy.

To je skutečně pouze základní orientační popis kostry a svalstva dolní končetiny, která je jednou z nejvíce namáhaných částí celého lidského těla – nese jeho váhu a umožňuje pohyb, pánev tvoří funkční jednotku, jakýsi mezičlánek mezi končetinou a páteří.

Jak je známo, některé svaly mají tendenci zkracovat se, jiné ochabovat tzn. že budeme protahovat i posilovat. Vždy budeme cvičit pomalu, tahem, vynecháme švihové pohyby, nebudeme cvičit „do bolesti“, ale každý pohyb se budeme snažit vědomě dovést až do maximálního rozsahu a procítit ho. Nezapomeneme na dýchání a na základní rozcvičení a zahřátí svalů ještě před vlastním cvičením.

Pokud budeme v následujících rádcích hovořit o hmitech, bude to mít trochu odlišný význam, než jsme obvykle zvyklí. Nebudou to pouze krátké opakované pohyby, ale spíš to bude znamenat zvětšení pohybu a následné uvolnění – a to opakovaně.

Protahování dolních končetin a hýždí

ZP – sed roznožný – volně připažit (trup je vzpřímený, lopatky stahujeme k sobě a dolů, hlava v prodloužení páteře)

1) – hluboký ohnutý předklon trupu i hlavy k levé noze – dohmat na špičku chodidla, případně na kotník – výdrž – vzpřim – vzpažit a opakovat vpravo

1) – úklon k levé noze – pootočit trup vpravo – vzpažit – výdrž – vzpřim a opakovat na pravou stranu

- 2) – sed roznožný skrčmo, bérece dovnitř, chodidla k sobě – uchopit chodidla zepředu a táhnout prsty vzhůru. Zároveň mírným tlakem loktů stlačovat kolena dolů k podložce

ZP – sed snožmo – volně připažit

- 1) - a) – hluboký ohnutý předklon trupu i hlavy – dohmat na chodidla – výdrž - vzpřim – vzpažit - opakovaně
b) - = a) ale prohnutě, hlava v prodloužení trupu

U všech těchto cviků je nutno dbát na přitlačení obou kyčlí („půlek“) k podložce. Obtížnost je možno zvětšit mírnými hmity, případně prodloužením výdrže v maximální poloze.

ZP – vzpor klečmo

- 1) – vzpor sedmo zánožný levou (sedíme na pravé patě, levá protažena na podložce a táhneme ji vzad – neměnit dohmat, ale protahovat i trup vzad)) – vzpor klečmo – zanožit levou – přinožit levou -vzpor klečmo – totéž opačně
- 2) - vzpor klečmo na levé, pravou skrčit přednožmo mírně zevnitř („došlápnout“ vně dohmatu pravou – trup i hlava vzpřímené) – mírnými hmity protahovat svaly na zadní straně končetiny – vzpor klečmo a totéž na druhou stranu Totéž ve vzporu klečmo únožném opravou (levou) – protahujeme svaly na vnitřní straně stehna
- 3) - vzpor klečmo mírně roznožný (kolena v širí boků) – vzpor stojmo mírně rozkročný a zpět do vzporu klečmo – opakovaně

Posilování dolních končetin a pletence pánevního

ZP – leh nebo leh pokrčmo – volně připažit

- 1) – a) zvednout pánev a trup (stehna téměř vodorovně s podložkou, tělo se opírá o chodidla, ramena a paže) – spustit zpět do výchozí polohy – cvičíme zvolna a opakovaně
b) = a) ale zdvih pánve provádět s postupným zastavováním – v půli cesty, případně dvakrát nebo třikrát
c) = a) ale zdvih pouze na pravé, přednožit levou – opakovaně a střídát levou, pravou
d) = c) ale místo přednožení skrčit přednožmo levou, bérec dovnitř a opřít o koleno pravé
- 2) a) leh pokrčmo – položit ruce z vnější strany na kolena – tlačit kolena do stran přes odpor paží
b) = a) ale opačně – dlaně položit na kolena z vnitřní strany – kolena tlačit k sobě přes odpor paží
- 3) leh – skrčit přednožmo – mírný hrudní předklon trupu i hlavy (zvednout z podložky) – dohmat na bérece pod kolena a silou přitahovat trup i hlavu k sobě – uvolnit – položit trup i hlavu na podložku a celý cvik opakovat

ZP – leh na pravém (levém) boku – vzpažit pravou (levou) a položit na ni hlavu, druhou paži opřít před tělem (možno cvičit i s oporem hlavy o pokrčenou paži, dlaně podpírá hlavu)- skrčit přednožmo (kolena a trup svírají pravý úhel, stejně jako stehno a bérec. Pozor, trup nesmí „padat dozadu“, stále zůstává kolmo k zemi!)

- 1) - a) zvolna vztyčit koleno (směřuje vzhůru), chodidla zůstávají stále na zemi u sebe a zpět – opakovaně
b) unožit (noha zůstává stále skrčená, bérec rovnoběžně s podložkou) – přinožit
c) unožit a vytočit koleno a bérec vzhůru – přinožit
d) skrčit přednožmo (koleno až k rameni) a přinožením zanožit, sklopit špičku

(„fajfka“) a tlačit ji dovnitř dolů – opakovaně

e) = d) ale v zanožení mírné hmity zánožmo, nebo opisovat malé kroužky (stále nohu tlačit vzad do zanožení!)

f) přednožit pravou a mírné hmity v přednožení (napnutou nohu tlačit směrem k rameni)

ZP – stejné postavení, ale obě dolní končetiny zůstávají napnuté – hlava, trup a končetiny tvoří přímku

a) unožit levou (nevytáčet koleno vzhůru!) – přinožit pravou (obě končetiny nad podložkou) – spustit pravou na podložku – přinožit levou

b) zvednout nohy nad podložku (stále spojené!) – výdrž – spustit na podložku

c) skrčit levou a postavit ji na podložku před pravým kolenem – unožením skrčit zánožmo, postavit špičku levé za pravé koleno (velkým obloukem!)

d) opakovaně unožovat a přinožovat levou. Dvě možnosti – buď držet nohu stále kolenem vpřed – čisté unožení, nebo ji vytáčet kolenem vzhůru – rozsah pohyb je podstatně větší. Pohyb je možno zastavovat v různých fázích unožení – výdrž a pokračovat dál. Při přinožování je třeba dodržet vedený pohyb a nenechat končetinu spadnout dolů vlastní vahou!

ZP – leh na břicho – skrčit vzpažmo, předloktí dovnitř – hlavu položit na složené ruce nebo upažit, dlaně opřít o podložku, případně skrčit připažmo, předloktí vzhůru, dlaně v úrovni ramen, záloktí přitáhnout k tělu

a) skrčit zánožmo levou (pravou), sklopit špičku („fajfka“) – opakovaně zvedat a spouštět skrčenou nohu (kyčle zůstává na podložce!!)

b) zanožit povýš levou – skrčit levou, bérec dovnitř a dotknout se špičkou podložky za napnutou ležící nohou (koleno musí směřovat vzhůru, vytočit v kyčli!) – zanožit levou – přinožit. Střídat pravou a levou!

ZP – stoj rozkročný – pokrčit připažmo, dlaně položit zpředu na stehna

a) opakovaně a zvolna podřep rozkročný a stoj. Podřepy zvětšovat až do postavení, kdy jsou stehna rovnoběžně s podložkou, kolena nad chodidly, ne před nimi!

b) střídavě přenosem vpravo, vlevo podřep na pravé, levé, obě na celých chodidlech (trup stále vzpřímený) – na jednu nebo dvě doby

c) výkrokem levé podřep únožný pravou – upažit - mírným odrazem stoj, přinožit levou – připažit. Totéž opačně!

d) výkrokem levé (vpřed!) podřep zánožný pravou – skrčením předpažit a vztyčit dlaně (odtlačit! Trup stále vzpřímený!) a mírným odrazem levé stoj, - přinožit levou – připažit a dlaně položit na stehna

Dvě možnosti: buď obě nohy na celých chodidlech, „zadní“ noha stále napnutá, nebo zadní nohu krčíme až skoro do kleku a odlehčíme její chodidlo!

ZP – stoj spojný (chodidla paralelně) – skrčit upažmo, ruce v bok

a) stoj přednožný (únožný, zánožný) levou – podřepy až dřepy jednož a zpět, stoj

b) podřepy až dřepy ve stoji spojném – mírný předklon – předpažit a zpět stoj – vzpřím a připažit (Pozor! Kolena pouze nad chodidla!!)

c) stoj na levé, skrčit přednožmo pravou, bérec dovnitř, opřít o koleno stejné nohy – skrčit připažmo, předloktí vzhůru, prsty k rameni – podřep jednož – stoj – vzpažit zevnitř, dlaně vpřed – opakovaně (zvětšovat podřepy!)

K péči o nohy patří i péče o kotníky a chodidla - výpony, „pérování“ v kotnících, vtáčení a vytáčení chodidel, krčení a natahování prstů (i pasivně!) Pohyb moderujeme hlasem, případně vhodnou hudbou. Nakonec leh - přednožit a volně „vytřepávat“!

Cvičení s předškolňaty

Článek sestry Evy Rampové, trenérky moderní gymnastiky, která hodně pracovala právě s dětmi této věkové kategorie, byl zveřejněn na stránkách Sokolského cvičitele někdy před rokem dva tisíce. Je to článek metodicky velmi zajímavý, který stojí za zamýšlení – a napodobení. Byl zřejmě určen hlavně „starším“ předškolním dětem a předpokládá soustavnou práci v tomto směru - jinak by nebylo možné splnit všechny uvedené úkoly v jedné hodině. Článek byl připraven v jarních měsících a používá jako motivaci velikonoce a velikonoční zvyky – takže, vzhledem k blížícím se svátkům vánočním - tuto motivaci klidně změňte za motivaci vánoční. Připomínám, že úspěch podobné hodiny předpokládá maximální soustředění a přípravu cvičitelky, což se týká i jejího mluvního projevu.

Text sestry Rampové uvádím v plném rozsahu:

Jakmile si děti zvyknou na určitý systém a všechno dostane svůj řád, je čas soustředěného učení, které věnujeme především gymnastice.

Pořadová

Učíme rozeznávat „vpravo“ a „vlevo“. Cvičitelka zásadně cvičí zrcadlově, používá systematicky pojmenování směrů a hlavní názvoslovné termíny. Může dětem ukázat a nechat je vyzkoušet i předpisové provedení obrátů, netrvá však na něm a asi se při tom dost pobaví.

Zahřátí

„Černošská vesnice“ (obr. č. 1) s použitím bubínku a slovním doprovodem. Černoušci spí, následuje probuzení, protahování. Je svátek, všichni se dávají do tance. Tempo se zrychluje. Pak zvolnění tempa, je večer, děti se protahují, jdou spát. Cílem, zatím nedosažitelným, je polycentrický pohyb. Jestliže však cvičitelka dobře předvádí, děti ji výborně napodobí. Další způsob je zkoušet izolovaně různé švihové pohyby paží, vymýšlet, jak lze cvičit hlavou, jak „nožky mohou skákat“.

Lokomoce

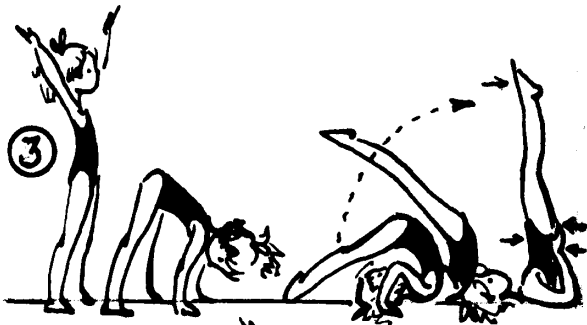
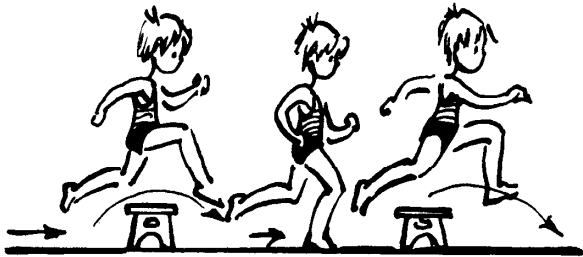
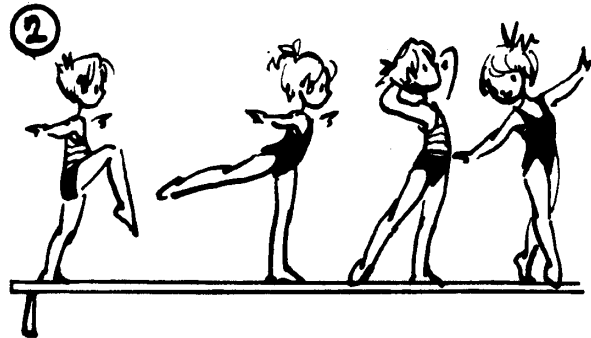
Většina dětí již zvládla pružnou gymnastickou chůzi a běh – to je základní požadavek. Snažíme se je různě motivovat, např. posíláme do vnitřního kruhu v protisměru ty děti, které nejlépe chodí, „aby je všichni viděli“. Nakonec chodí ve vnitřním kruhu všechny děti.

Rovnováha (obr. č. 2)

Před nácvikem odrazu využijeme lavičku k různým rovnovážným cvikům.

Odras (obr. č. 2)

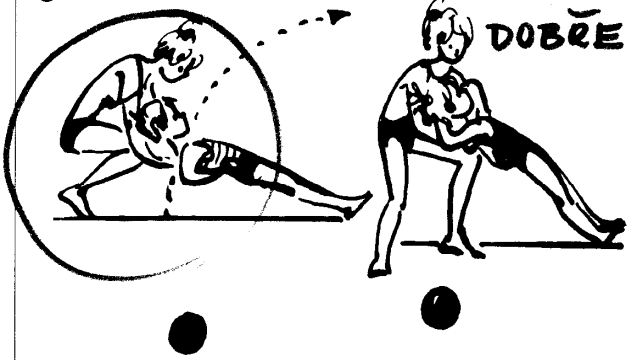
V malé místnosti stačí jedna lavička uprostřed, děti stojí ve volných rozestupech z obou stran čelem k lavičce ve vzdálenosti 2 až 3 metry, slabší skokani na krajích lavičky. Jedna řada dětí se na povel rozbíhá, přeskakuje lavičku, obrací se a teprve na další povel smí skákat zpět. Totéž cvičí druhá řada. Je nutné dodržovat přesně povely. Děti mají deset i více společných pokusů, slabší ze začátku při přeskoku stoupají na lavičku. Potom se předvádějí jednotlivě, to je čas na vydechnutí, pochvaly, opravy. Následuje

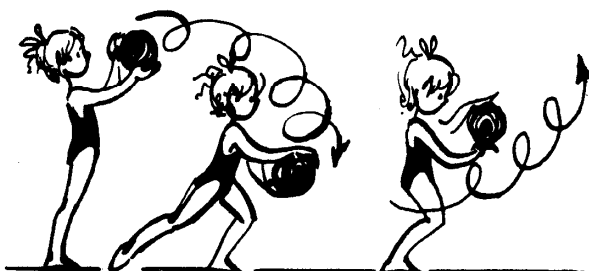
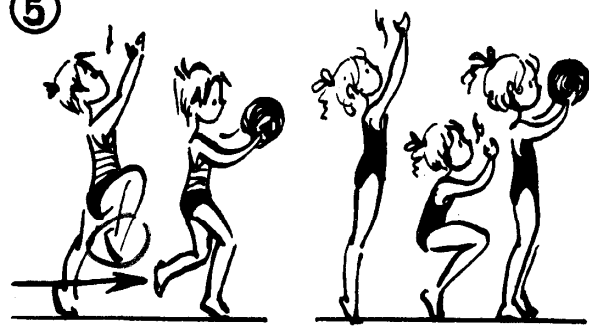
4

CHYBĚ

DOBŘE

5

další série společných skoků. Ve větší tělocvičně uspořádáme „Velkou pardubickou“ přes několik laviček.

Po ukončení přeskoků využijeme lavičku k přímivému cvičení na uklidnění: leh skrčmo na lavičce, uchopit lavičku ve vzpažení ze stran a přitahováním ji „přejet“ jako nákladní vagon. Jezdí pomalu, ale dojede.

Předakrobatická příprava (obr. č. 3)

Pokus o kotoul vpřed do stoje na lopatkách („svíčka“) s dopomocí. Cvičí se velmi pomalu. Dítě podloží hlavičku mezi ruce a cvičitelka mu zadrží boky v lehu vznesmo, než dítě přehmátne pod boky. Zlepší se návyk zaoblení horní části páteře pro kotoul.

Druhou fází kotoulu – nacvičujeme také rozloženě:

- a) sbalený dřep, zapažit – odrazem snožmo skok, předpažením vzpažit zevnitř
- b) ze sedu skrčmo kolébka vzad – pohybem vpřed (nohy jsou stále skrčené) přechod do dřepu s dopomocí pod boky a odrazem snožmo skok

Zpevnění těla (obr. č. 4)

Před velikonoce (*vánoce*) si hrát na velikonoční (*vánoční*) pečivo, zajíčky, panenky, kuřátka (*hvězdičky, andělíčky, stromečky, měsíčky*) Cvičitelka vypráví s dostatečnou emocí o mamince, která pekla pro své děti oříškové a čokoládové zajíčky a panenky (*stromky, andělíčky, hvězdičky*). Děti v lehu na zádech napodobují měkké, teplé těsto, které se samo nemůže hýbat, i oči se dívají do jednoho místa. Maminka je srovná a dá péci. Těsto voní a jak se peče, začíná být chroupavé, tvrdne. Cvičitelka zkouší nejprve jeho pevnost na zemi, vyžaduje bezvadnou polohu. Kdo je „dobře upečený“ dá se v této poloze zvednout do stoje – zkusíme, jak mamince peče trouba. Dobře postavené zajíčky a panenky (*stromečky a andělíčky*) pokládáme zpět na „stříbrný táč“ a posypeme vilkou či skořicí. Děti někdy tuto pohádku prožívají tak silně, že jsou až příliš zdřevěnělé, takže závěrem používáme energický, veselý povel ke vztyku a uvolnění. Po dvou, třech opakování pohádky stačí říci: „Postavte se jako zajíčky, jako panenky (*jako stromečky, andělíčky*), by se děti krásně srovnaly.

Míč (obr. č. 5)

Zvyšují se nároky na koordinaci, např. vyhazování a chytání míče se skokem nebo po vyhození rychlý dřep a stoj nebo převalování míče mezi dlaněmi s plynulým přechodem do různých nízkých poloh a zpět.

Hry

Při známé hře „na červené a bílé“ opakujeme při změnách startovacích poloh názvosloví.

Hra „na čísla“ – děti si sednou na značky. Zástup tvoří družstvo. Podle řad se přidělí číslo. Na povel startují na př. děti číslo jedna. O závod obíhají své družstvo, vítěz pro družstvo získá bod. Děti si samy spočítají body. Později se běhá i kolem vzdálenějších met, mění se startovací polohy, půlobratem se získá úplně jiné složení družstev.

Děti závodivé hry milují, rády se srovnávají. Tím ale vyvstává problém neobratných, obézních a různě postižených dětí a také otázka, jak zvládnout dětskou závist, nepřátelství skupiny proti jednomu, výsměch. Je na nás, aby posměváčkům rychle

sklaplo, aby se i slabší cítili v tělocvičně dobře, aby všichni byli kamarádi. To je tradiční etika sokolských cvičebních hodin, hodnota, kterou bychom měli dětem dávat!

Eva Rampová, kresby Draha Horáková

Polycentrický = mající několik center. Lokomoce = pohyb.

Hry pro vánoční cvičení

Pohybová improvizace na vánoční koledy

- snažte se společně zazpívat některou ze známých koled, případně je možno použít i dobrou nahrávku (je jich dostatek)
- pohybová improvizace na tuto koledu vedená cvičitelkou (příklad „Pásly ovce Valaši“ – předvádíme pasoucí ovečky, anděly, vytváříme v tělocvičně místo, které označíme jako Betlém, znázorňujeme jesličky a zavinování děťátka, kolébání kolébky atd. Snažíme se vymyslet leit motiv na slova „hajdom, hajdom...“, ten stále opakovat, zkusit, jestli si ho děti budou pamatovat)

Drobné soutěže družstev s vánoční tematikou

- do Betléma máme dalekou cestu, družstvo překonává vytčenou a označenou dráhu
- co nejrychleji – během, po čtyřech, ve vázaných dvojicích nebo vázaném družstvu
- překonáváme překážky, které tvoří rozestavěné nářadí
- přelézáme vysoké hory – po žebřinách nahoru a dolů
- neseme dary (různé náčiní) – postupné sbírání darů a jejich přenos do Betléma
- překonáváme řeku – chůze po papírových čtvrtkách
- vezeme sebou i chromého s bolavou nožičkou – složíme starou deku, přeložíme a podvlékneme švihadlem – dva táhnou a třetí se veze
- vzácnější dary přenášíme pomocí „řetězu“ – družstvo v zástupu si podává míč nebo jiný předmět, začínáme od posledního v družstvu. Jakmile předá míč, běží a zařadí se do družstva jako první. To se opakuje, dokud není předmět dopraven do cíle. Těžší variantou je místo předávání přehazování.
- atd. podle možností a vlastní inspirace.

Štědrý večer v tělocvičně

- tradiční ustrojený stromek, svíčky, nadílka a drobné pohoštění
- dárky rozmístit po tělocvičně, tak, aby je děti musely hledat a přinášet ke stromku. Každý může najednou nést pouze jeden dárek, pak může hledat dál. Když jsou všechny balíčky pod stromečkem, teprve potom začíná vlastní nadílka. (Musíte mít ovšem dárky spočítané, aby se dostalo na každého!!)

Štědrý večer u sokolovny nebo chaty

- strojení stromku pro zvěř
- cesta podle rozsvícených svíček

Tak šťastné a veselé...

Nejenom pohybem živ je sokol

Národní identita

První světová válka změnila nenávratně nejen mapu světa (především Evropy), ale ovlivnila i myšlení a konání lidí. Změnily se sociální i ekonomické podmínky života, do popředí se dostala touha po samostatnosti a sebeurčení národů – došlo k rozpadu velkého státního celku, kterým bylo Rakousko – Uhersko a vzniku nových nástupnických států. Států, které chtěly a byly schopné řídit své vlastní problémy a požadavky, prostě – vládnout si samy.

Nově vzniklé Československo konečně mohlo zúročit myšlenky a požadavky vrcholného období národního obrození a navázat na národní tradice, které – zároveň s požadavkem moderního národního státu – ovlivnily podstatnou měrou i jeho další vývoj.

Je konec kalendářního roku 2017 – jubilejní rok obnovy českého a slovenského státu je bezprostředně před námi. Říká se, že historie je matkou poznání a poučení – v současnosti se nám však často zdá, jakoby části občanů naší země včetně velkého počtu našich politiků, na tom nezáleželo. Z toho pak vychází jejich nekompetentnost a neschopnost používání vlastního selského rozumu a opomíjení etických hodnot, které lidstvo (a hlavně občané malého státu jako je dnešní Česká republika) nutně potřebuje.

Zastavení 20.

První světová válka a vznik Československa

Byl to obrovský konflikt a začal na Balkáně, kde Rakousko – Uhersko neoprávněně anektovalo území Bosny a Hercegoviny. Odpor těchto zemí byl podporován Srby. To mělo být „umraveno“ přijetím ultimata, které by však znamenalo ztrátu jeho suverenity. Přesto se Srbsko snažilo vyhovět a částečně ustoupilo, přijetím devíti z deseti jeho bodů.

Rakousko – Uhersko pořádalo velké vojenské manévry a došlo k známému atentátu v Sarajevu. Obětí byl následník habsburského trůnu Ferdinand d'Este a jeho manželka Žofie Chotková. Atentátníkem byl student Gavrilo Princip, člen radikálního hnutí „Mladá Bosna“. Na základě toho vyhlásilo Rakousko – Uhersko Srbsku 28. července 1914 válku. To se ovšem nelíbilo Rusům a car Mikuláš II. vyhlásil 31. července všeobecnou ruskou mobilizaci. Řetězová reakce byla spuštěna a pak už to šlo ráz na ráz. 1. srpna 1914 Německo vyhlásilo válku Rusku, 2. srpna Francii (a hned také obsadilo Lucembursko!!), 4. srpna Němci vnikli do neutrální Belgie – což byl podnět k vyhlášení války Německu Velkou Británií. 6. srpna vyhlásilo Rakousko – Uhersko válku Rusku, 7. srpna Černá Hora Rakousko - Uhersku, do týdne stála proti Rakousko – Uhersku také Francie a Velká Británie. Bojující státy se rozdělily do dvou celků – do tzv. Dohody, kam patřila Velká Británie, Francie, carské Rusko – od r. 1915 také Itálie a od r. 1917 USA. Po boku Dohody vystupovalo také Japonsko.

Na druhé straně konfliktu se ocitly tzv. Ústřední mocnosti – což bylo Německo, Rakousko - Uhersko. Osmanská říše a od r. 1915 také Bulharsko.

Neutrální zůstalo pouze Španělsko, Švýcarsko, Nizozemí a státy Skandinávie. Na frontách se rázem octlo víc než 60 milionů vojáků. Podobný konflikt ještě svět nezažil.

Pro nás však teď bude nejzajímavější sledovat tento světový konflikt našima očima, tedy očima Čechů a Slováků.

Zpráva o atentátu byla přijata s úžasem. V Brně se právě konal sokolský slet, byl přerušen a účastníci se rozjeli do svých domovů. Téměř současně však také Rakousko – Uhersko vyhlásilo na svém území všeobecnou mobilizaci. Nadšení z války projevovali především Němci a Maďaři, v žádném případě ostatní postižené národy.

Na našem území mobilizace proběhla celkem bez problémů, i když Čechům se do války nechtělo, nebyla „jejich“ válkou a ještě ke všemu byla vedena proti Slovanům – Srbům a Rusům. Hned 25. července byla zrušena základní lidská práva, zastavena činnost civilních soudů a vše podřízeno soudům vojenským. Císař zrušil i Říšskou radu a vládl sám pomocí císařských nařízení. Odchod mužů na frontu se bezprostředně projevil nedostatkem pracovních sil a poruchami v zásobování, což se během válečných let stále zhoršovalo.

Neúspěchy na frontě si rakousko – uherské úřady vynahrazují zvětšující se perzekucí, což radikalizuje českou společnost a její nechuť k válce. Přesto většina českých vojáků bojuje za císaře, ohniska odporu se však zvětšují, formuje se odboj a to jak doma, tak i v zahraničí. Loajální s císařem a habsburskou monarchií zůstávají pouze klerikálové. Do konce roku 1914 bylo zatčeno 950 osob, 704 bylo předáno vojenským soudům. Obavy z germanizace a maďarizace byly víc než oprávněné.

Doma vzniká Maffie, v jejímž čele najdeme známá jména – Beneš, Kramář, Rašín, Šámal a starosta České obce sokolské Scheiner. Ten otevřel sokolskou pokladnu a podpořil tak odjezd T. G. Masaryka do emigrace. Na poslední chvíli se podařil útěk dr. Benešovi, Kramář a Rašín byli zatčeni, žalářováni a Karel Kramář byl dokonce odsouzen k smrti (později omilostněn a dokonce propuštěn).

Zahraněční odboj se konsoliduje, v dubnu 1915 předal T. G. Masaryk britské vládě memorandum nazvané Independent Bohemiae a 6. června 1915 (den pětistého výročí upálení Mistra Jana Husa) v projevu v Ženevě veřejně žádal samostatnost a rozbití Rakousko – Uherska. Po emigraci dr. Beneše byl založen Český zahraniční komitét v Paříži. Ten byl v únoru 1916 přeměněn na Národní radu zemí českých a v květnu téhož roku na Československou národní radu. Jejím předsedou se stal profesor Masaryk, ve vedení pracovali mužové známých jmen – Beneš, Štefánik, Durich.

Na scénu vstupují vznikající legie – naše první armáda. Ve Francii vzniká téměř úplně sokolská rota Nazdar, v Rusku Česká družina (krajané a přeběhlíci na frontě), po vstupu Itálie do války v řadách Dohody v květnu 1915 vzniká nová fronta v Itálii, kde se v lednu 1917 organizuje Český dobrovolnický sbor. Právě tato dobrovolná armáda, která si získává respekt válčících mocností, je účinnou zbraní i naší diplomacie – existence legií dokládá touhu našich národů po svobodě a samostatnosti.

21. listopadu 1916 umírá císař František Josef I. a na trůn dosedá jeho synovec Karel I. Říše čelí obrovským problémům – stagnuje zemědělská produkce, nedostatek dovážených surovin omezuje výrobu hnojiv, chybí osivo, upadá těžba uhlí, je obrovský nedostatek železničních souprav, omezena doprava. Prosperují pouze podniky těžkého a zbrojního průmyslu – Škodovka a firmy dodávající zboží armádě – Baťa. Od r. 1915 existuje přídělový systém, situace se v následujících letech ještě zhoršuje, nedostatek se projevuje i na venkově. Rakousko – Uhersko se musí uchýlit ke státním půjčkám, tiskne nadměrné množství bankovek, situaci zhoršuje ještě obrovská vlna uprchlíků především z Haliče a Bukoviny. Převážná většina potravin je potřeba na frontě, na civilní obyvatelstvo se nedostává.

Začátkem července 1917 vítězná bitva u Zborova posiluje postavení legií v Rusku a zároveň je důkazem o přesvědčení a akceschopnosti našich legionářů. Pak už nic nestojí v cestě za světovým uznáním našich bojujících jednotek. Situace se ovšem komplikuje

zhroucením carského režimu v Rusku. Car Mikuláš abdikuje po únorové revoluci, v listopadu se dostávají k moci bolševici vedení Leninem. Ti usilují o mír s Německem a slibem brzkého konce války získávají stále nové přívržence. 28. listopadu nabízejí Ústředním mocnostem separátní mír – ten je konečně uzavřen 3. března 1918 a do historie se zapisuje jako mír Brestlitevský. Uvolňují se tak velké části vojska Ústředních mocností nasazených na východě, které budou mít možnost pokračovat v boji na západní frontě. Naše legie už nemají v Rusku co dělat a tak bylo rozhodnuto o jejich přesunu do Francie. Nejde to ovšem přes území ovládaných Ústředními mocnostmi – nabízí se však cesta na východ. Po magistrále do Vladivostoku a pak „kolem světa“ na bojiště ve Francii. Dochází ovšem k prudkým střetům s bolševiky, kteří se legie snaží zastavit, požadují odevzdání zbraní, dokonce i – nepříliš úspěšně – agitují mezi legionáři. Těm nezbyvá, než si cestu přes Sibiř na východ k Tichému oceánu těžce vybojovat. Vyprávění o jejich dobrodružné cestě by zabralo nejen celý článek, ale celou knihu. Přes všechny peripetie nakonec legionáři ovládli magistrálu a Masarykovi se prý ve světě přezdívalo „král Sibiře“. Jak je známo, vybojovaný přesun přes Sibiř trval dlouho a část jednotek se dostala do Evropy a domů dávno po ukončení válečného stavu v roce 1920.

Rakousko – Uherská armáda se rozkládá, v zemi není klid, je nutno se vypořádat se stávkami a demonstracemi obyvatelstva, zběhové se vracejí z fronty.

Shromáždění českých zemských a říšských poslanců 6. ledna 1918 zveřejňuje tzv. Tříkrálovou deklaraci, ve které požaduje autonomii pro České země i Slovensko, v zemi probíhá generální stávka a četné protirakouské demonstrace. V zahraničí uzavírají české a slovenské spolky tzv. Pittsburskou dohodu (dům, ve kterém byla podepsána je nahrazen modernější stavbou – ale najdete tam pamětní desku, která světu oznamuje tuto událost!) Dohoda, posílená Spojenými státy, přebrala už dávno iniciativu, porážka rakousko – uherských armád je nevyhnutelná. Císař Karel se snaží zabránit nejhoršímu a slibuje federalizaci monarchie. Doma se už Národní výbor československy připravuje na převzetí moci, 14. října probíhá generální stávka a Česká národní rada se prohlašuje Prozatímní vládou. 18. října prezident USA W. Wilson podepisuje Washingtonskou deklaraci, ve které výslovně vyžaduje samostatnost Československa a Jihoslovanských národů. Zároveň o těchto požadavcích přímo informuje Rakousko – Uherskou vládu. 27. října vychází tzv. Andrásyho nóta vyjadřující ochotu k příměří, ta je zveřejněna 28. října, vyvolává bouři nadšení a lidem je považována za oficiální konec války. Na ulicích Prahy se demonstruje a je vyhlášena nezávislá Československá republika, na vlastní žádost se k ní později připojuje i Podkarpatská Rus.

Habsburská monarchie končí svou úlohu, císař abdikuje. V prosinci je Masaryk zvolen prezidentem nového státu a triumfálně se vrací do Prahy. Konec války je provázen hlubokými společenskými změnami, jsou zrušeny šlechtické tituly a privilegia, dochází k pozemkové reformě, více než milion 750 tisíc občanů vystupuje z katolické církve, vzniká Československá církev husitská. Nově vzniklá republika je prvním svobodným státem na našem území od roku 1620. Vznikla obrovským úsilím celého národa, zúročila se obrovská kulturní práce období národního obrození a husitských tradic!

Vůle a touha po svobodném životě se projevila v úsilí předních mužů národa, ale především v odvaze bezejmenných tisíců legionářů, kteří ve válce riskovali to nejcennější – vlastní život. Ještě nikdy v lidské historii se nestalo, aby stát, který neexistoval, měl elitní armádu, která dokázala hýbat světem. Lví podíl na odvaze a akceschopnosti této armády byla její sokolská výchova a příslušnost většiny legionářů k sokolské organizaci.

Ne náhodou náš první prezident Osvoboditel (sám byl sokol) prohlásil:

„Bez Sokola bychom neměli legií a bez legií bychom neměli republiku!“

„Narodil se Kristus Pán...“

Narodil se Ježíš Kristus a právě teď o vánocích slavíme jeho narozeniny.

Vánoce jsou těmi nejradostnějšími svátky v roce. Scházejí se rodiny i přátelé, stoly se prohýbají dobrotami, domovy voní vanilkou a jehličím, třepetavá světýlka svíček se odrážejí v očích zúčastněných, je nám teplo a dobře. Neměli bychom ovšem zapomínat, že se, bohužel, mezi námi vyskytují i ti méně šťastní, nemocní a opuštění.

Dnes víme a je dokázáno, že Ježíš Kristus, neboli také Ježíš Nazaretský byl skutečnou osobou, synem Božím, člověkem, který změnil svět a stanovil etické principy, které se později staly základem křesťanské morálky, na kterých stojí kultura a způsob života velké části dnešního světa.

Mezi tyto oblasti pochopitelně patří především Evropa a tedy i naše vlast. Je pravda, že stále větší počty našich současníků se pokládají za ateisty. I když však jimi skutečně jsou, nemohou vymazat ze svého života křesťanské základy, příkazy, pravdy, kterými se docela samozřejmě řídí.

Předpokládá se, že se Ježíš narodil někdy mezi léty 7 – 1 před naším letopočtem. Podle posledních výzkumů to bylo s největší pravděpodobností roku 1 př. n. l. Jeho narození se stalo významným mezníkem – ubíhající léta dělíme na dobu „před Kristem“ (tedy před jeho narozením) a „po Kristu“. V té době se na území dnešního Izraele konalo sčítání lidu a tak byli Ježíšovi rodiče nuceni vydat se do Betléma, kam Josef, který patřil k rodu Davidovu, příslušel. Ježíš se prý narodil v jeskyni pod dnešním chrámem Narození Páně - to místo je dnes označeno velikou stříbrnou hvězdou. Samotný chrám byl ovšem postaven daleko později svatou Helenou, matkou římského císaře Konstantina Velikého. Nově narozené dítě bylo obecně považováno za Mesiáše, příštího krále – což, samozřejmě, budilo obavy tehdejšího vládce Heroda Velikého. Z obavy o svoji moc, nařídil usmrtit všechna batolata mužského rodu do stáří dvou let. Josefova rodina se zachránila útekem do Egypta, odkud se vrátila teprve po Herodově smrti. Vrátili se do tzv. Dolní Galileje, do tehdy celkem nevýznamného města jménem Nazaret. Tady prý kdysi došlo i tzv. „zvěstování“ – archanděl Gabriel se zjevil Marii a oznámil jí, že porodí syna, který spasí svět. Na místě „zvěstování“ stojí dnes basilika Zvěstování panny Marie a pod nedalekým kostelem sv. Josefa je možno navštívit podzemní prostory, kde prý rodina žila a kde měl Josef tesařskou dílnu.

Provázet nás tam postarší františkán, který jakoby vypadl z nějakého obrazu. Menší, kulatý obličej, s tonzurou na hlavě, usmívající se a vlídný. „Jsem přesvědčen o tom, že zde Ježíš kdysi chodil a žil!“ – a pak nás požádal, abychom se spojili za ruce a společně se pomodlili. „Otče náš, jenž jsi na nebesích...“, věřící i nevěřící, stáli jsme tu všichni v hlubokém zamyšlení a pohnutí.

Jméno Ježíš lez přeložit jako „záchrana přichází od Boha“, nebo „Bůh je záchrana“. Jeho druhé jméno – Kristus – je řeckého původu a znamená „pomazaný“ – tedy „Mesiáš“, židy očekávaný vykupitel Izraele. Je ovšem znám i jako Ježíš Nazaretský, neboli Ježíš z Nazaretu. Zprávy o jeho životě a činech jsou odvozeny z biblických textů – evangelií, ze židovských pramenů (historik Flavius Josephus a Talmud), ale i z římského prostředí (Plinius mladší, Tacitus) – k jejich autentičnosti přispívá i biblická archeologie. Podle všech těchto pramenů působil Ježíš jako kazatel a reformátor na území dnešního Izraele a na západním břehu Jordánu. Hlásal příchod Božího království, vyzýval k pokání. Některé údaje o jeho životě jsou historicky věrné, jiné mají legendární charakter. Sem patří jeho početí z Ducha svatého, narození z panny, případně i jeho z mrtvých vstání. V každém případě však byl dlouho očekávaným Mesiášem – spasitelem lidstva, podle Markova evangelia byl odvěkou boží tvůrčí silou, skrze níž vznikl svět.

Ježíš začal kázat asi ve svých třiceti letech – sám říkal, že se narodil proto, aby vydal svědectví pravdě. Samozřejmě jeho kázání narušovalo dobové i náboženské konvence – což se nemohlo hodit tehdejšími vládci. Naproti tomu se formoval stále větší okruh jeho přívrženců, kteří mu věřili a následovali ho. Do tohoto okruhu přívrženců a vyznavačů jeho učení patřily i ženy – kromě jeho matky Marie se objevují i jména Marie Magdaleny a Lazarových sester Marie a Marty. Nejuzší kroužek Ježíšových věrných tvořilo 12 apoštolů.

Ježíšovo učení navazovalo na židovské tradice, ale hlásalo osvobození od formálních a rituálních náboženských požadavků, a naopak posílení a obnovení jednotlivých principů, bylo spojeno s pokáním a celkovou změnou smýšlení. Ježíš podporuje upřímné, statečné, spravedlivé, utiskované, nemocné a naopak hrozí pyšným, pokrytcům, těm, kteří parazitují na náboženství k vlastnímu prospěchu. Klade důraz na milosrdenství, odpuštění, lásku k lidem – i nepřátelům, sebekritičnost, odpovědnost a aktivní využití života (tedy to, co nutně potřebuje i dnešní společnost!!) Ukazuje smysl sebezapření a utrpení a jeho snášení. Etické principy sounáležitosti a milosrdenství klade nad platnou servilitu Bohu. Klade důraz na víru, ale podporuje racionální myšlení.

Poslyšte slova evangelia podle Marka a Matouše“ „*Amen, amen, pravím vám. Jděte, prodejte vše, co máte, rozdělte to chudým, vezměte kříž na svá bedra a následujte mne, neboť vězte, že pravý poklad najdete jen v království otce mého!*“ nebo také: „*Spíš projde velbloud uchem jehly, než se bohatec dostane do království nebeského!*“

Tohle všechno, včetně rostoucího počtu přívrženců a věřících bylo značným nebezpečím pro Židy i Římany. Snaha o zlomení Ježíšova vlivu vyvrcholila jeho zatčením a odsouzením. Smrt na kříži byla tedy považována nejen za velmi bolestivou, ale především potupnou.

Soudcem měl být tehdejší římský prefekt provincie Judea Pilát Pontský. Ten byl – podle Flavia Josefa a Filóna Alexandrijského – tyranem a krutým nepřitelem Židů. Pokusil se sice zbavit rozhodování odvoláním se k nejvyšší instanci v zemi, ale neuspěl a musel rozhodnout sám – snaha „umýt si ruce“ mu tedy příliš nevyšla a Ježíš byl odsouzen za rouhání, což bylo tenkrát trestáno trestem nejvyšším.

Ježíš byl zatčen při své poslední večeři s učedníky v Getsemanské zahradě přičiněním jednoho z nich – Jidáše! Datum jeho smrti sebeobětováním se dnes váže k dalším uznávaným svátkům – k velikonočním. Stálo se to s největší pravděpodobností (podle dnešních výzkumů) nejspíše 7. dubna roku 30 našeho letopočtu. Po sejmutí z kříže byl uložen do hrobu, který patřil Josefu z Arimatie, ale když tento hrob navštívily pietně ženy, našly ho prázdný. Židé se pokusili obvinít jeho přívržence z krádeže těla, ale zvítězil názor jeho učedníků, že Ježíš vstal z mrtvých, protože ho Bůh vzkřísil a Ježíš vstoupil na nebesa.

Podle jeho vůle však jeho učedníci – apoštolové dále veřejně hlásali jeho učení – i když riskovali život. Věřili, že jejich kroky povede Duch svatý, tak, jak jim zjevil před svou smrtí sám Ježíš.

Učení a příkazy Ježíše Krista podstatně změnilo svět. Bohužel, ani zdaleka tak, jak bychom si přáli. Vysoký morální kodex hlásaný Ježíšem se nestal základním kodexem nás všech, mnozí se k němu sice hlásí, ale rozhodně podle něho nežijí – spíš naopak. Právě proto kolem sebe vidíme tolik nespravedlností, vědomých lží, krutosti a lidské lhostejnosti – a proti tomu všemu je nutno se aktivně bránit, vědomě se stát „lidmi dobré vůle“ – což je jediná možnost, jak dostat svým lidským povinnostem – a to se týká jak věřících, tak i těch, kteří se prohlašují za ateisty.

Ježíš šířil své učení nejen výkladem, ale především svým příkladem, včetně svého sebeobětování pro vykoupení hříchů lidstva. Jeho učení i sama jeho osobnost se liší v pojetí různých formách monoteistických náboženství.

Křesťanství

V jeho věrouce je Ježíš synem Božím, stal se člověkem, žil mezi lidmi, byl odsouzen a ukřižován, vstal z mrtvých, byl vzkříšen a vstoupil na nebesa. Je očekávaným Mesiášem – Spasitelem, jediným prostředníkem mezi Bohem a lidmi. Bývá také nazýván Pankrátor – to je „vševládný“. Povede poslední soud.

Byl dokonalým člověkem - a je vzorem pro jednání člověka a základem morálky.

Judaismus

Ježíš je považován za rabího – učitele, ale není považován za Boha. Je součástí židovských dějin, je přijímána jeho kritika náboženských omylů a morálky.

Křesťanství bylo původně jednou z četných sekt v judaismu, rychle se šířilo, ale došlo k názorovým střetům, takže Ježíš byl považován spíše za heretika.

Islám

Ježíš je považován za jednoho ze čtyř velkých proroků (Abrahám, Jákob, Mojžíš a Ježíš), kteří předcházejí největšímu poslu Božímu Muhammedovi. I když mu muslimové projevují úctu, stejně jako jeho matce Marii, nevěří, že byl ukřižován, sňal hříchy světa, byl vzkříšen – prostě odmítají ho jako Boha.

Mormonismus

Specifická forma náboženství, vzniklá na území státu New York v USA roku 1830 Josephem Smithem. Původně nesla jméno Církev Ježíše Krista, dnes jsou známi především jako „Svatí posledních dnů“. Považují se za jedinou církev, která má kněžské pověření přímo od Boha. Má vlastní teologii danou v učení J. Smitha a zapsanou v jeho „Knize Mormon“ - Ježíš je považován za jednoho ze tří bohů, kteří se starají o „Plán spásy na planetě Zemi“ (Bůh otec, Bůh Duch svatý a Ježíš), Bůh byl původně člověkem, polygamie je Bohem ctěná forma rodinného života – povoleny jsou čtyři manželky. Stálým zdokonalováním může člověk dosáhnout „božství“.

Smithův nástupce Brigham Young r. 1847 vyvedl členy církve do Salt Lake City, které je dodnes mormonským centrem. Střety se zákonem měla církev především pro uznávání polygamie. Živou autoritou pro její členy je – kromě Bible a Knihy Mormon – především současný církevní prezident. Symbolem není kříž, ale troubící anděl Mormon. Mormonský areál v Salt Lake City je fantastický.

I když tato církev není odvozena od žádné evropské církve, přece jenom se dnes nachází i jinde než na území USA, v České republice bylo r. 2011 evidováno 962 občanů.

Zajímali jsme se dnes o historickou postavu Ježíše Krista, právě v době jeho výročí jeho narození, je to aktuální. Ale možná, že zde bude důležité zopakovat slova náboženského myslitele Petra Chelčického:

„A proniknutím do Kristova učení, jak je zapsáno v evangeliích, pochopíme, že učení, kterému učili lidi papežové a jejich biskupové není správné, že učením Kristovým není klanět se obrazům, sloužit mše, uctívat papeže, biskupy a kněžstvo a plnit jejich rozkazy, nýbrž, jak stojí v Písmu – láska k bližnímu svému a že k tomu, abys takto žil, nepotřebuješ žádných kostelů, mší, obrazů a papežů, ale lásky ke všem, nic pro sebe nechťtí, ale sloužit všem!“

Veselé a šťastné vánoce, dost času na „vánoční rozjímání“ přeje všem
Jarina Žitná

Doba pohádek

Vánoční čas je bezesporu laskavý. Rodiny se scházejí, rodiče i prarodiče přemýšlejí, jak děti zaujmout. Jedním z osvědčených způsobů bývá vyprávění příběhů. Pohádky slouží k poznání světa, ve kterém žijeme, ale zároveň poskytují skvělý prostor pro fantazii a představivost. Hrdina je buď dobrý a laskavý nebo ošklivý a zlý. Toto rozdělení dětem umožňuje vybrat si stranu, k níž se přiklonit. Příběhy do jejich povědomí mohou vštípit morální poučení. Děti tak rozvíjejí představivost a citovou stránku své osobnosti. Pamětníci si jistě vzpomenou na Krkonošské pohádky zpracované v sedmi dílech jako televizní scénář Boženou Šimkovou. Její jméno nesmělo být za komunistického režimu uvedeno. Pro předkládané vyprávění bylo inspirací dílo této autorky. Tentokrát se pohádka v určitém místě označeném třemi hvězdičkami zastaví a vyzve děti, aby se pokusily o vlastní dokončení příběhu. Jak to vlastně dopadlo, se dozvedí až poté, co se samy stanou autory vyprávění. Pohádka o moudrém pánu hor chce být připomínkou toho, že i děti se mohou do vyprávění zapojit. Jejich řešení příběhu může přispět k plodné rozmluvě s dospělými a tak i k tříbení vlastních názorů. Dětem přejí dobrou zábavu a bohatou fantazii.

Hamižný sedlák Kudrna se jednoho dne doslechl, že cena dřeva na trhu značně stoupla. Rozhodl se, že dva lesy, které vlastní, dá pokácet a dřevo výhodně prodá. Když se o jeho nekalém úmyslu dozvěděl Krakonoš, zle se na Kudrnu rozhněval. To by tak hrálo, aby kvůli hamižnosti jednoho člověka zmizely okolní lesy, které jsou útočištěm zvěře, domovem ptactva, ale hlavně zadržují vláhu a vytvářejí příjemné podnebí. Když pokáceli první les a Kudrna přišel obhlédnout klády, které měl obchodník na druhý den odvézt a vyplatit za ně pěknou sumičku peněz, užasl.

Klády byly ty tam. Na pařezu uprostřed mýtiny seděl a mával svým kyjem sám zamračený Krakonoš. „Jestli budeš ve svém odporném počínání pokračovat, nemine tě zasloužený trest,“ varoval Krakonoš Kudrnu. Vedle ducha hor byla složena fůra malých stromků. Poté se Krakonoš obrátil na Kudrnu a řekl: „A teď se chop díla. Do večera ať jsou všechny sazenice v zemi. Jinak poznáš, kdo je na horách pánem.“ Vyděšenému Kudrnovi nezbylo nic jiného než vzít rýč do rukou a hloubit jamky. Pojala ho hrůza, když si uvědomil, že práci do večera těžko stihne. Ještěže šel kolem pocestný. Lakotný Kudrna ho úpěnlivě prosil, aby mu pomohl. Když se zdráhal, vysázel mu s nechutí obrovskou řádku peněz, které vždy s sebou nosil. Po úporné práci a jedině s pomocí se mu podařilo Krakonošův úkol splnit.

Marcela Hutarová

„Na světě vždycky mělo největší význam to, k čemu člověk došel vlastním myšlením: to zanechá ve tvém rozumu stopu, která tě potom povede o při jiných příležitostech. Kumštýř by neměl potřebovat zprostředkovatele. Chci – li vidět měsíc, tak koukám na nebe a ne do louže!“

(Zdeněk Pluhař – „V šest večer v Astorii“)

„Život není snadný pro nikoho z nás. Ale co naplat? Musíme být vytrvalí a především věřit sami v sebe. Musíme věřit, že jsme pro něco stvořeni – a tomu musíme dostat za každou cenu!“

(Marie Curie - Skłodowska)

Kalendarium – prosinec

Olga Scheinpflugová – manželka Karla Čapka, herečka a spisovatelka se narodila 3. prosince 1902. Byla žákyní slavné Marie Hubnerové, později získala angažmá v Městském divadle na Vinohradech, kde hrála pod vedením renomovaných režisérů – Jaroslava Kvapila, Josefa Bora a svého pozdějšího manžela Karla Čapka. V roce 1929 se stala členkou Národního divadla, ve kterém vydržela až do své smrti.

Její herectví navazovalo na tradici českého hereckého naturalismu, často zpodobňovala rozporuplné postavy žen s dramatickým osudem. Měla sice i komediální talent, ale většinou bývala protagonistkou velkých dramatických osudů jako byla Jana z Arcu ve Shawovově *Svaté Janě*, Shakespearově *Julii i lady Macbeth*, *Mimi* v Čapkově *Loupežníkovi*, hrála Sofoklovu *Antigonu* nebo Euripidovu *Medeu*. Měla možnost pracovat s nejlepšími režiséry své doby, kromě Hillara a Bora to byl v poslední době Otomar Krejča a Alfréd Radok.

Její osobní život byl poznamenán láskou ke Karlu Čapkovi, se kterým ji seznámil otec, který Čapka pozval do Švandova divadla, kde Olga jako mladá hrála. Chtěl se pochlubit dcerou a netušil, že právě Čapek se stane celoživotní dceřinou láskou. Díky nepřízni osudu se Olga mohla za slavného spisovatele provdat teprve po 15 letech a prožila s ním pouze 3 roky spokojeného manželství. Manželství skončilo náhlou smrtí Karla Čapka na začátku německé okupace – to, že ho smrt uchránila před vězněním a téměř jistou smrtí v německé věznici nebo koncentračním táboře, bylo jen slabou náplastí nad bolestnou ztrátou. V té době musela také opustit scénu Národního divadla – nesměla hrát.

Po válce na sebe opravdu velké role nechaly čekat. Hrála pak Olgu v Čechovově *Třech sestřích*, *Phoebe* v Osbornově *Komiku*, *Strunovou* v Hrubínově *Křišťálové noci* a *Bláznivou* ze Chaillot v Giraudouxově dramatu. Její poslední, ale za to skutečně velkou rolí byla *Matka* ve stejnojmenné hře Karla Čapka.

Film se k ní choval značně macešsky, kromě menších rolí však speciálně pro ni napsal Dietl titulní roli v seriálu *Eliška a její rod*.

Z literárního díla Olgy Scheinpflugové je kromě několika her znám a čtenářky oblíben její Český román.

Zemřela 13. dubna 1968. Rozčilení způsobené neukázněnými dětskými diváky na představení v divadle, způsobilo srdeční záchvat, který její nemocné srdce nevydrželo, takže několik dnů po osudovém představení odešla z tohoto světa.

Vlado Clementis – oběť komunistického režimu

Pokud Maxmilián Robespierre, jeden z tvůrců velké francouzské revoluce, prohlásil, že „*revoluce požírá své děti*“, životní příběh Vlado Clementise to plně potvrdil!

Clementis byl levicový intelektuál, od roku 1924 byl členem Komunistické strany, v letech 1935 – 38 byl poslancem Národního shromáždění. Za války emigroval na západ – do Francie a Anglie. Po uzavření paktu mezi Německem a Sovětským svazem neopatrně projevil své pochyby o správnosti tohoto aktu – od té doby už nikdy neměl ve straně plnou důvěru. Pracoval v BBC a byl členem Národní rady československé. Po návratu do vlasti a veřejné sebekritice mu bylo obnoveno členství v KSČ – až do smrti Jana Masaryka v březnu 1948 byl státním tajemníkem Ministerstva zahraničních věcí, po jeho smrti se stal dokonce ministrem zahraničních věcí, což mu krutě záviděl Zdeněk Fierlinger. I když Clementis podporoval a důsledně prováděl Gottwaldovu politiku

KSČ, stále budil nespokojenost u Sovětů, kteří se od roku 1950 dali do hledání buržoasních nacionalistů a začaly stranické čistky.

13. března 1950 byl obviněn z nepřátelského postoje ke KSČ a intelektuálního vztahu ke straně. Pokusy o obhajobu byly marné. Panovaly ovšem obavy z jeho případné emigrace. Málo známý je pokus o jeho diskreditaci, když byl násilím unesen autem, které přešlo fingovanou hranici, kde na něj s otevřenou náručí čekali příslušníci státní bezpečnosti převlečení do amerických a německých uniforem. Clementis jim však nenaletěl a žádal o okamžitý návrat do Prahy. Bohužel, nebylo mu to moc platné – strana nikdy nezapomíná na pochybnosti o správnosti jejího rozhodování ani na nebezpečné používání vlastního rozumu.

21. ledna 1951 byl zatčen a odvezen do mučírny v Kolodějích, obviněn v procesu s protistátním spikleneckém centru Rudolfa Slánského, odsouzen a 3. prosince 1952 popraven.

Rehabilitován byl až v roce 1963 a 30. dubna 1968 byl dokonce jmenován „Hrdinou ČSSR“.

„Boží mlýny melou pomalu, ale jistě!“

Robespierre měl pravdu, revoluce skutečně požívá své děti, příběh dalšího komunistického pohlavára to potvrzuje. Jmenoval se **Rudolf Slánský** a zemřel na popravisti - stejně jako Vlado Clementis - 3. prosince 1952.

Byl členem Komunistické strany od r. 1921, postupoval rychle a tak od roku 1929 byl jejím čelným představitelem. V letech 1935 – 38 byl poslancem Národního shromáždění. V polovině třicátých let byl Gottwald v Moskvě a Slánský spolu s Janem Švermou se stali zodpovědnými za prosazování nové orientace Kominterny na lidovou frontu proti fašismu. Už v této době však byli oba, společně s novinářem Bulínem, obviněni „z pravicového oportunistu“, situaci však ustáli, když provedli řádnou sebekritiku, Bulín byl však ze strany vyloučen.

Slánský se pak projevoval jako pravověrný mezi pravověrnými, veřejně obhajoval sovětský soud a následný rozsudek smrti Zinověva a Kamenského, kteří byli zastřeleni jako údajní agenti fašismu. To ještě nemohl ani tušit, že za pouhých 16 let se bude podobný soud opakovat, tentokrát v Praze a on sám v něm bude hrát roli oběti. Nesmyslnost tohoto soudu prokazuje i jedno z obvinění – za slovenského národního povstání prý dal Janu Švermovi úmyslně malé boty, aby při ústupu do hor nepřežil.

V roce 1945 však byl na výsluní moci – stal se všemocným generálním tajemníkem KSČ a podílel se aktivně na převratu v únoru 1948. V dalších letech 1948 až 1951 nesl zodpovědnost za perzekuci a pronásledování nevinných občanů a celou řadu justičních vražd. V září byl odvolán z funkce generálního tajemníka a stal se místopředsdou vlády. 23. listopadu 1951 byl náhle zatčen, zbaven všech funkcí a obviněn z velezrady – podle obžaloby měl být hlavou protistátního spikleneckého centra. Byl odsouzen k smrti a stejně jako další údajní „spiklenci“ – Clementis, Josef Frank, Ludvík Frejka, Bedřich Geminder, B. Reicin, A. Simon a O. Šling - 3. prosince 1952 popraven. Další nevinní viníci, mezi nimi i novinář London, byli odsouzeni na doživotí.

V roce 1963 byl rehabilitován po stránce právní i společenské, v 68 roce i stranické.

„Jak zaseješ, tak sklidiš!“

(Cicero)

„Ty sis to nadrobil, ty si to musíš vyjíst!“

(Terentius)

Nesmrtelný Fanfán Tulipán - Gérard Philipe

Přinášel lidem radost a potěšení, přinášel optimismus. Zářil mládím a nadšením, byl idolem všech žen od čtrnácti do osmdesáti a nedostižným vzorem mužům.

Pamatuji se na hodinu francouzštiny, kdy se ke mně nebezpečně blížila profesorka Šnajdarová a chystala se prohlédnout si můj slovníček a domácí úkol. Osvítil mne nápad: „Podívejte se, paní profesorko!“ vytáhla jsem z lavice poslední výtisk časopisu Kino – z titulní stránky se na nás usmívala známá milá tvář, uvnitř byl článek o novém filmu. Už si nepamatuji, který to byl. Pamatuji si však dobře, jak se paní profesorka rozzářila, popadla časopis a bylo po zkoušení!

Gérard Philipe se narodil 4. prosince 1922 v Cannes a stal se v padesátých letech největší osobností francouzského divadla a filmu. Do první třídy základní školy vstoupil v roce 1928, ale nebyl nikdy příliš horlivým žákem, takže v roce 1939 propadl u maturity a musel strávit léto v ústavu ve Vence, aby mohl v září úspěšně zkoušku opakovat. Druhou část maturity (filosofii) udělal v následujícím roce, který však musel strávit externím studiem pro nebezpečný zánět plic. Pak mohl nastoupit ke studiu práv v Nice. Roku 1951 se oženil s o pět let starší etnografkou Nicole Fourcadovou, která si po svatbě na Gérardovo přání změnila své křestní jméno na Anne. V 54 a 56 roce se manželům narodily dvě krásné děti Anne – Marie a Olivier. Gérard byl velmi úspěšný jako herec, zdálo se, že nic nemůže ohrozit štěstí mladé rodiny. Hodně cestovali, po návratu z Mexika roku 1959 se však cítil stále unavený a malátný. Byla mu diagnostikována rakovina jater, což se nikdy nedověděl. Anne raději snášela celou tíhu jeho beznadějného stavu sama, nechtěla, aby věděl! Zemřel 25. listopadu 1959 v Paříži.

Filmy s Gérardem Philipem se stále hrají a jsou stále stejně krásné! Idiot, Ďábel v těle, Ďáblova krása, Velké manévry, Krásky noci a především Věznice parmská podle Stendhalova románu a nepřekonatelný uličník Fanfán, tam jeho partnerkou byla temperamentní a krásná Gina Lolobrigida.

Zemřel v nedožitých 37 letech (chybělo mu do nich devět dní!) a zůstal se svými diváky i po své smrti, nelze na něj zapomenout! Po smrti se vrátil na jih Francie, odkud pocházel a pohřben byl v kostymu Cyda, své oblíbené role.

Václav Roziňák a zlaté družstvo našich hokejistů

Už v době první republiky mělo Československo kromě jiných sportů také dobré hokejisty. Bohužel, nějak jim unikalo přední umístění ve velkých soutěžích, teprve po válce v roce 1947 na Mistrovství světa v Praze naše družstvo získalo zlato. Tenkrát to byla vynikající parta sportovců kolem brankáře Boži Modrého a legendární „pětky“ – Kobranov, Bubník, Roziňák, Zábrodský a Konopásek. Patřili skutečně k nejlepším na světě. Za rok po pražském šampionátu získalo totéž družstvo stříbrné medaile na OH ve Sv. Mořici a mohlo se pochlubit i bezgólovým výsledkem s Kanadou. V roce 1949 jsme opět byli mistry světa – před Kanadou!

Další světový šampionát se konal v roce 1950 v Londýně a měli jsme tam obhajovat titul. Problém nastal v okamžiku, kdy se ze světového mistrovství nevrátila krasobruslařka Ája Vrzáňová. Emigrovala! V obavě, že by něco podobného mohli zopakovat naši hokejisté, jim byl v Londýně zakázán start. Bylo to nepřestavitelné – zklamání a rozčilení sportovci se opili v hospodě a – samozřejmě – bez zábran tam veřejně nadávali na stranu a vládu, která jim zabránila v účasti. Měli za sebou měsíce a roky pilné práce – není divu, že byli zklamáni a že své zklamání veřejně prezentovali.

Nadávali v hospodě, ale rázem z nich udělali ilegální skupinu Modrý a spol. a byli obviněni z velezrady a špionáže. Byli exemplárně vyřazeni z reprezentace a většina z nich uvězněna. Václav Roziňák (narozený 7. prosince 1922) dostal deset let!

Dirigent a hudební skladatel Karel Kovařovic

Narodil se 9. prosince 1862. Na pražské konservatoři vystudoval hru na klarinet, harfu a klavír, u Zdeňka Fibicha studoval soukromě skladbu. Stal se členem orchestru Prozatímního a později Národního divadla, působil jako harfenista, zajišťoval i klavírní doprovod na koncertech hudebního virtuosa Františka Ondříčka.

Pokoušel se i o vlastní tvorbu – úspěšně. Komponoval komickou operu Ženichové, Cesta ohněm a balet Hašiš. V roce 1885 se stal operním dirigentem v Brně, pak v Plzni. V roce 1898 vznikla jeho asi nejslavnější opera Psohlavci (podle Jiráska), ta měla premiéru v Národním divadle a autor ji, jako šéf opery (od r. 1900) sám dirigoval. Další známá opera už svým názvem připomínala Boženu Němcovou – jmenovala se Na starém bělidle.

Ve své éře Kovařovic uvedl na scénu a dirigoval premiéru Dvořákova Rusalky a věnoval se i dílům dalších českých muzikantů – J. B. Foertera, O. Ostrčila, v. Nováka a dalších. Neměl však rád Janáčka, operu Její pastorkyňa uvedl v ND teprve po určitém nátlaku a značných retuších, které ovšem dílu neprospěly.

Kovařovic zemřel 6. prosince 1920 v Praze a jeho díla jsou stále na repertoiru našich hudebních scén.

„Moderní Bach“ podle slov F. Liszta

Nebyl jím nikdo jiný než *César Franck* a památnou větu „To je moderní Bach!“ prý Liszt zvolal po jednom z Franckových varhanních koncertů.

Narodil se 10. prosince 1822 v Liege (Lutych) v Belgii a stal se jedním z největších francouzských skladatelů moderní doby. Celé mládí byl více méně zneužíván svým otcem, který pochopil synovo hudební nadání a využíval ho organizací množství koncertů. Už v 11 letech podnikl velké turné po Belgii, ve třinácti ho otec dovezl do Paříže, kde chlapec studoval kompozici u slavného českého skladatele Antonína Rejchy. Otec mu však i nadále sjednával spoustu vystoupení, takže ho nakonec z konservatoře vyhodili. Ve 26 letech se César vzbouřil a utekl z domova.

Jeho hudební kariéra však pokračovala zdárně. V r. 1858 se stal varhaníkem u Sv. Klotildy a jeho varhaní koncerty se staly pověstnými, navštěvovala je celá Paříž. V roce 1872 byl jmenován profesorem pařížské konservatoře – vyučoval hru na varhany a kompozici. Jeho žáky byli např. Vincent d'Indy a Paul Vidal.

Zemřel 8. listopadu 1890 následkem dopravní nehody.

Zajímavé je, že se prosadil především svými posledními díly – byla to Symfonie d moll, Sonáta pro housle a klavír A dur, v oboru varhanní hudby několik oratorií a především symfonické básně Eolidy, Psyché a Prokletý lovec. Známé jsou i Symfonické variace pro klavír a orchestr.

César Franck je představitelem nového proudu ve francouzské hudbě, která se odklání od tradiční opery. Celé jeho dílo vyniká vytríbenou formou a bohatou harmonií.

„Ani talent bez vzdělání, ani vzdělání bez talentu nemůže vytvořit dokonalého umělce!“

(Vitruvius)

Zakladatel chetitologie – Bedřich Hrozný

Pocházel z rodiny evangelického kněze, ale místo duchovní dráhy, kterou rodina předpokládala, pod vlivem prof. Václava Práška už na univerzitě obrátil svůj zájem k orientalistice. Od studií starozákonních a hebreistických přešel k asyriologii – zkoumal památky starých kultur v Přední Asii. Jeho celoživotním zájmem se však stali Chetité, kteří byli indoevropským národem a vytvořili říši, která zahrnovala poloostrov Malá Asie, Syrii, Libanon a část dnešní Palestiny. Kolem roku 1200 př. n. l. byla jejich říše smetena invází tzv. „mořských“ národů a rozpadla se.

Během studií zvládl Bedřich Hrozný kromě latiny a řečtiny ještě dalších deset orientálních jazyků, po studiích ve Vídni získal stipendium do Berlína a r. 1901 vydal svou první knihu „Peníze u Babyloňanů“, později „Obilí ve staré Babylonii“ (znali a uměli vařit pivo!). Těsně před válkou se vydal do Turecka zkoumat nápisy v neznámé řeči, které objevil Hugo Winkler. V roce 1915 slavil obrovský úspěch – podařilo se mu tuto neznámou řeč přecíst a přeložit. Čas a nové výzkumy potvrdily, že má pravdu. Po světové válce se vrátil domů – na Karlovu univerzitu.

Při další výpravě do Turecka v letech 1924 – 25 objevil celý archiv tabulek. Stal se zakladatelem chetitologie, dovedl klínopisné tabulky přecíst a přeložit. V dalších letech už takové štěstí neměl – nepodařilo se mu rozluštit hieroglyfické písmo Chetitů ani nejstarší písmo Indie a Kréty.

V roce 1939 se stal rektorem Karlovy univerzity a snažil se ji bránit i po začátku okupace. Po zavření vysokých škol pořádal přednášky pro veřejnost. Témata byla různá – např. pomíjivost velkých říší, původ svastiky a pod. Posluchači byli nadšeni. V r. 1944 ho postihl záchvat mrtvice, takže se už nemohl vrátit na univerzitu. V roce 1952 ho postihl úraz, takže zbývající část života prožil v sanatoriu. Byl ještě jmenován akademikem, ale 12. prosince 1952 zemřel (narodil se 6. května 1879).

Radioaktivita a Antoine Henri Bequerel

Narodil se 15. prosince 1852 a zemřel 25. srpna 1908.

Jeho otec i děd pracovali v pařížském Museu přírodních věd, v budově tohoto institutu se také Antoine narodil. Studoval na Lyceu Ludvíka Velikého (Lycée Louis - le- Grand), pak na Polytechnické škole a ještě později na Inženýrské škole mostů a silnic. Roku 1877 obdržel inženýrský diplom a ve stejném roce začala i jeho vědecká činnost. Věnoval se především optice, zkoumal otázku polarizace světla. Zajímalo ho také infračervené spektrum par kovů a absorpce světla.

Roku 1888 získal doktorský titul a hned v následujícím roce byl zvolen, stejně jako jeho otec i děd, do francouzské Akademie věd. Roku 1895 se stal profesorem na Polytechnické škole a v r. 1896 začal se zkoumáním fluorescence uranových solí – objevil přirozenou radioaktivitu.

Roku 1908 byl zvolen stálým tajemníkem Akademie věd (Akadémie des Sciences), ve stejném roce zemřel. Bylo mu 56 let.

Hledal souvislost mezi rentgenovým zářením a přirozenou fluorescencí. Zjistil, že existuje ještě jiné záření než světelné. Na jeho práci navázaly studie manželů Curieových. Ti poznali, že toto záření je vlastností více chemických prvků, objevili zároveň nové prvky – polonium a radium.

Za své objevy byli v roce 1903 všichni tři vyznamenáni Nobelovou cenou za fyziku.

Po Bequerelovi je pojmenována jednotka radioaktivity – becquerel, jeho jméno nese i jeden kráter na Měsíci a jiný na Marsu.

Mistr Campanus

Je stejnojmenná kniha Zikmunda Wintera o životních osudech velkého humanisty, spisovatele a básníka.

Jan Campanus Vodňanský se narodil – jak jinak – v jihočeských Vodňanech 27. prosince 1572 a zemřel 13. prosince 1622. Otec byl prostý nemajetný rolník, Jan navštěvoval postupně školy v Klatovech, Domažlicích, Jihlavě, vystudoval pražskou univerzitu a roku 1596 se stal mistrem. Vyučoval pak především latinu, řečtinu, literaturu a české dějiny na městských školách v Praze a Kutné Hoře, nakonec na Karlově univerzitě. Postupem času několikrát zastával místo děkana, prorektora a rektora.

Byl vynikajícím básníkem uznávaným nejenom v Čechách, ale i za hranicemi, Jeho básně vynikaly formální dokonalostí. Používal hlavně časoměrný nerýmovaný verš známý především z antiky. Psal latinsky, někdy řecky. Přebásnil starozákonní Davidovy žalmy, psal básně příležitostné i historické. Ve verších sepsal české dějiny (Cechias 1616), českých dějin si všiml velmi často – např. v divadelní hře Bretislaus z r. 1614.

Byl přívržencem kalicha, ale ve stavovském povstání se příliš neangažoval. Po katastrofě na Bílé hoře hrozila české univerzitě likvidace, Campanus se snažil o její záchranu, ale nic nepomohlo, Nechtěl odejít do exilu, nebo stát v ústraní – univerzita byla celý jeho život, takže se v listopadu 1622 odhodlal k přestupu na katolictví a opustil víru svých otců. Veřejnost i přátelé mu to měli za zlé – nejhorší však bylo, že stejně nic nezachránil, univerzitu převzal rektor jezuitské koleje páter Coronius.

Campanus se otrávil jedem na krysy a o měsíc později zemřel!

Malíř a sochař Jakub Obrovský

Narodil se 23. prosince 1882 v Bystrci u Brna, vystudoval pražskou Akademii výtvarných umění a v r. 1919 byl jmenován profesorem tamtéž. V letech 1935 – 37 zastával úřad rektora.

V jeho tvorbě je patrný historismus a romantický idealismus, byl také známým dekorátérem. Od dvacátých let se začal věnovat sochařině, v jeho dílech se projevoval vliv francouzského sochaře Antoina Bourdella.. Byl zdatným šermířem a miloval atletiku – projevovalo se to i v námětech jeho sochařských děl, takže se v r. 1932 zúčastnil výtvarné soutěže na OH v Los Angeles a získal bronzovou medaili za sochu Odyssea. O čtyři roky později odmítl účast na obdobné soutěži na OH v Berlíně, protestoval tak proti nastupujícímu fašismu. Byl také autorem jedné z prvních emisí československých známek s legionářskou tematikou.

Zemřel 31. března 1949 v Praze, svá díla odkázal galerii v Hodoníně.

Julius Satinský

Slovenský herec, oblíbený a milovaný nejen na Slovensku, ale i v Čechách. Narodil se v Bratislavě 20. srpna 1941 a zemřel předčasně 29. prosince 2002. Od 12 let ho poutalo přátelství s Milanem Lasicou – později vyústilo v mnohaletou úspěšnou spolupráci. Od r. 1959 společně připravovali a realizovali autorská vystoupení, plná vtipu, humoru – a kritiky. Není proto divu, že v období normalizace dvojice Lasica - Satinský měla zákaz vystupování.

Satinského otec pocházel za zchudlé polské šlechty, Julius v mládí vystupoval na jevišti – v devíti letech byl sboristou v bratislavské opeře, ale vyhodili ho, protože škádlil děvčata, lechtal je, což způsobovalo nekázeň v celém sboru. Stal se hercem divadelním i filmovým, ale také dramatikem a spisovatelem – psal knížky především pro děti. Celým svým vystupováním a činností byl něčím jako renesančním člověkem, který budil sympatie a lásku svého okolí.

V Dunajské ulici v Bratislavě, kde Satinský bydlel, stojí jeho socha s nápisem:

„Na naší ulici je svoboda!“ Závěrem jedno jeho moudro: „Člověk má pět smyslů, kolik má nesmyslů, to se nedá spočítat!“

Básník bouřlivák – Viktor Dyk

Mottem posledního, listopadového čísla Souzvuků byl úryvek z jeho básně „Píseň noci 29. října 1918“: „*nezapomeňte na svých otců bludy, nezapomeňte běsů v nás!*“ Jsou to slova nanejvýš aktuální i dnes a měli bychom na ně pamatovat právě v současnosti.

Narodil se 31. prosince 1877 v Pšovce u Mělníka, studoval na gymnasiu v Žitné ulici, kde byl jeho profesorem Alois Jirásek, pak na Právnické fakultě UK. Studium sice ukončil, ale právníkem se nestal. Věnoval se publicistice (i politické!), psal básně, dramata i prózu – je představitelem generace „anarchistických buřičů“.

Od r. 1907 se podílel na redigování časopisu „Lumír“, V letech 1910 – 14 redigoval časopis „Samostatnost“. Aktivně se podílel na protirakouském odboji, za literární činnost byl v letech 1916 – 17 vězněn ve Vídni. Od r. 1918 byl redaktorem „Národních listů“. Zajímavá je jeho politická orientace a činnost – od r. 1911 byl členem „Státoprávně pokrokové strany“ a v roce 1918 se podílel na založení „Československé národní demokracie“. Byl poslance Revolučního národního shromáždění, v letech 1920 – 1925 Národního shromáždění a od roku 1925 až do své neočekávané smrti senátorem.

V politice byl orientován pravicově a nacionalisticky – z toho vyplýval i jeho nesouhlas s tzv. politikou Hradu, tedy s politikou presidenta Masaryka, dr. E. Beneše a jejich okruhu. Je o něm známo, že byl vášnivý šachista a jako takový byl i členem Českého spolku šachovního.

Vraťme se však od politika k básníku Dykovi. Místo jeho díla v pokladech české národní literatury je nezastupitelné. Byl skutečně velkým básníkem, jeho verš byl pravidelný a básně měly vždy výraznou a jasnou pointu. V rámci tohoto článku nelze připomenout všechna jeho díla, tak alespoň připomínám lyricko epickou baladu „Milá sedmi loupežníků“ a sbírku „Devátá vlna“, kde v básni „Soumrak moře“ předpověděl svou vlastní smrt. Zemřel v Jugoslavii na ostrově Lopud u Dubrovníka – při koupání ho ranila mrtvice a utopil se (14. května 1931). „Válečná tetralogie“ byla inspirována první světovou válkou - vyzýval v ní k odvaze a varoval před zradou a nesvorností. Z množství jeho prózy připomínám známého „Krysaře“, dramata „Zmoudření Dona Quichota“, „Ondřeje a draka“ a „Revoluční trilogii“ z r. 1921. Dyk byl také autorem libreta k Janáčkově opeře „Výlety pana Broučka“ podle Svatopluka Čecha. V politické literatuře opakovaně kritizoval politiku Hradu, soubor jeho politické publicistiky z let 1917 – 31 vyšel pod názvem „O národní stát“.

Jeho smrt na Lopudu byla ranou české literární a umělecké veřejnosti. Byl převezen do Prahy a uspořádán mu velkolepý pohřeb hodný jeho významu a činnosti.

Závěrečné verše z básně „Země mluví“:

„Prosím Tě, matka tvá: Braň si mne synu!

Jdi, třeba k smrti těžko jdeš!

Opustíš – li mne, nezahynu!

Opustíš – li mne, zahyneš!

Nejsmutnější Silvestr

Co je to za nesmysl? Svátek svatého Silvestra, poslední den kalendářního roku je přece už tradičně svátkem nevázaného veselí, žertů a často i většího množství alkoholu.

Bohužel, jeden „Silvestr“ se z této tradice navždy vymkl. Byl to Silvestr, tedy 31. prosinec roku 1902 – den, kdy končila svoji existenci Československá republika – stát vybudovaný po třech stech letech nesvobody, stát vybudovaný úsilím našich otců a dědů, stát, který byl po dvacet let své existence ostrovem demokracie v Evropě – a to i přes všechny nedostatky, kterých bylo právě tak dost a které byl nucen řešit.

V takových dnech nemá být člověk sám – a tak jsem ho prožila s bratrem a švagrovou v Praze. Myslím, že jsme večer ani nezapnuli televizi, každopádně jsme se bezprostředně po silvestrovské večeři vypravili do města. Táhlo nás to někam, kde by bylo cítit kontinuitu české historie a českého národa – na Hrad! Do tašky jsme strčili láhev vína a tři skleničky. Když jsme se konečně dostali na rampu před hradem, odkud je nádherný pohled na naši stověžatou matičku Prahu, překvapeně jsme zjistili, že jsme nebyli sami, kteří měli stejný nápad. Bylo tu hodně lidí, postávali v hloučcích – a bylo tu nepřírozené ticho, lidé mluvili polohlasem, pouze zdola se tlumeně ozýval hluk způsobený většinou cizími turisty na Karlově mostě. S blížící se půlnocí se ticho tak nějak prohlubovalo – čas nezadržitelně ukrajoval poslední minuty státu, který jsme milovali. Přesně o půlnoci rozzářená Praha pod námi náhle zhasla – byl konec. Opět zase někdo rozhodl bez nás, proti vůli převážné většiny občanů státu. Z hloučku převážně mladých lidí se ozvala píseň nejmilovanější, naše národní hymna. Lidé stáli všude kolem se skleničkami v rukou, přitůkávali si vzájemně i s těmi, které neznali a pravděpodobně již nikdy neuvidí. Myslím, že nikdo nic neříkal, všechno bylo jasné. Nedokázali jsme udržet republiku – a tentokrát to nebylo vinou nepřátelského zásahu cizího státu, srdce nám říkalo, že jsme tím vinni všichni.

Stáli jsme tam dlouho, pak se konečně dav začal rozcházet – pomalu, jakoby se nám nechtělo rušit tiché spojení srdcí a myslí, které tady vládlo. Praha dole už zase svítila, sešli jsme dolů Nerudovou ulicí a šli přes Karlův most na druhou stranu Vltavy. Davy cizích turistů na mostě už dávno zřídly, lidé si našli útočiště v četných hospodách a hospůdkách i hotelích. Vozovka mostu byla pokrytá souvislou vrstvou skla rozbitých lahví, křupalo nám to pod nohama jako nějaká naprosto neznámá a nežádoucí hudba odnikud. Pomalu jsme šli po nábřeží až k Národnímu divadlu a skončili v teplém přístřeší bytu naší přítelkyně, členky rodiny. Jak jsme se pak pozdě v noci, vlastně už v ranních hodinách dostali domů do Hloubětína, to si nepamatuji.

V každém případě jsme se pozdě ráno probudili a už jsme nebyli občany Československé, ale pouze České republiky.

Kalendarium připravila Jarina Žitná (literatura různá i wikipedie)

„Národ, má – li existovat, musí mít vědomí jak vlastní dějinnosti, tak i vůli něco vykonat v přítomnosti a v budoucnu. A jako se hodnota jednotlivce měří hodnotou jeho činů, tak se stejně měří i hodnota národa!“

„Ježíš, ne Caesar!“

(Tomáš Garrigue Masaryk)

Sokolská kultura

Naši furianti – sletový seriál č. 4

V květnu 1890 se Stroupežnický oženil. Navzdory svému škaredému zjevu, huhňavému hlasu, umělému nosu. Vzal si za ženu půvabnou herečku malých rolí Annu Turkovou. Jemu bylo čtyřicet, jí pětatřicet. *"Ve své ženě jsem našel oddanou bytost. Ne jenom lidsky, ale i umělecky."* Přesto se před ní až do konce svého života zamykal ve svém pokoji. Manželské štěstí bylo ale zřejmě to jediné, které v životě měl. V Národním divadle se začalo stále silněji mluvit o jeho propuštění. Jako jeden z hlavních důvodů byla při jednáních uváděna nepříjemná Stroupežnického povaha. Podílel se na ní pravděpodobně i komplex méněcennosti. Zjev ho nutil stranit se společenského života a zároveň v něm budil podezření, že se mu všichni posmívají. Proto byl zatrpklý a zaštiťoval se ironií a sarkasmem. Především ženám se vyhýbal, ale i přátel měl jenom pár. Když zadal své dvě nové hry, byla první z nich odmítnuta, druhá odložena na neurčito. Poměry v Národním ho ubíjely a v roce 1891 uvažoval docela vážně, že odejde.

V létě následujícího roku se chystali manželé Stroupežnickí na prázdniny, ale nedostali se dál než k přípravám. Ladislav náhle onemocněl a lékaři zjistili, že jde o tyfovou nákazu. Manželka Anna k němu směla jenom občas, když se mu podařilo nasadit umělý nos. Nejprve se zdálo, že se pacient uzdraví, ale pak přišla rychlá krize, a Stroupežnický umírá. Přesně za pětadvacet let poté, co chtěl jako osmnáctiletý skončit sebevraždou. Ani po smrti nebyl pohled na Stroupežnického jednoznačný. Jeho první životopisec Jaroslav Kramper o něm napsal:

"Celé jeho životní dílo je jako jeho život něčím nedopovězeným, zlomkovitým, ve dvě roztrženým. Je to v podstatě dlouhá řada pokusů, kterou uzavřela teprve smrt."

.....

V roce 1921 provedli Naše furianty cerhohničtí divadelní ochotníci přímo v Cerhonicích na návsi. Ti starší (zvláště ti, kteří byli pokrevně spríznění s osobami, podle kterých napsal autor své postavy) se k nim nechtěli znát. Starý výměnkář Kučera, který dobře pamatoval Stroupežnického ještě v dobách jeho divokého mládí, odmítl šmahem všechny hlavní osoby Našich furiantů: *"Takoví lidé tady nikdy nebyli, kdepak, my máme zde pořádný sedláky – ale o sobě měl napsat hru, o všech svých darebáctvech, to bysme se nasmáli!"* Inu, jak tvrdí jistý klasik: *"Zlobí se na zrcadlo, kdo má křivou hubu!"*

Bohumil Gondík

Omlouvám se autorovi i čtenářům za přerušeni seriálu minulý měsíc – prostě už nezbylo místo

„Nečinnost tělo oslabuje, práce posiluje –

první urychluje stáří, druhá prodlužuje mládí!“

(Celsus)

„Je pravda, že kam místo pracovitosti vtrhla zahálka a místo zdrženlivosti a spravedlnosti libovůle a pýcha, tam se vytrácí štěstí zároveň s dobrými mravy!“

(Sallustius)

Svědkové národní minulosti

Bouzov

Patří k nejnavštěvovanějším – a zdánlivě nejzachovalejším – hradům severní Moravy. Byl postaven na skalním ostrohu a je v podstatě součástí obce Bouzov. Vytváří nádhernou siluetu přímo nad obcí, jeho zdánlivá zachovalost však je způsobena rozsáhlými rekonstrukcemi, které se zde děly na přelomu století, kolem roku 1900. Tyto rekonstrukce probíhaly velmi citlivě z hlediska historické věrohodnosti a slohového souladu. Romantickou přestavbou vznikla téměř dokonalá iluze pravého mohutného feudálního středověkého sídla. Vzory sloužící při rekonstrukci byly brány z ciziny a proto hrad někdy působí cize. Stavební slohy se zde prolínají, uplatňuje se především gotika a renesance.

Pro svůj romantický vzhled se hrad stal vyhledávaným mezi filmaři, vzpomeňte si třeba na princeznu Jasněnku a jejího létajícího ševce, nebo na princeznu Fantaghiro, případně i na pokračování seriálu Arabela!

Moje vlastní vzpomínka na Bouzov je, bohužel, méně romantická a rozhodně ne příjemná. Byla jsem zde s dorostenkami na cyklistickém putovním táboře a protože žádná z nás nechtěla o prohlídku hradu přijít, nechaly jsme kola na malém parkovišti pod hradem prakticky bez dozoru. Dělalý jsme to tak i jinde, tady nám však někdo vykradl sedlové tašky. Neztratilo se nic podstatného, byly to většinou drobnosti, které se z tašek daly rychle vytáhnout. Bohužel, mezi nimi také byl zálesácký nůž a jeho ztráta byla o to těžší, že to byl dárek. Za tuhle nepříjemnou zkušenost však sám hrad Bouzov rozhodně nemohl, i když nám to zkazilo radost z nesmírně zajímavé prohlídky.

Hrad je písemně doložen na počátku 14. století. Pán z Bouzova Búz, byl v letech 1317 až 1339 jeho prvním známým držitelem. V době pánů z Bouzova měl hrad především strážní a obrannou funkci a skládal se zřejmě z věže, hradeb a dřevěných budov. Ještě ve 14. století však hrad ještě několikrát změnil majitele. Drželi jej pánové z Vildenberka, ti ho prodali markraběti Joštovi, který je v r. 1396 postoupil Heraltovi z Kunštátu. Byl přistaven kamenný obytný palác, hradní příkop a val, markrabě Jošt dal postavit vysokou věž, kamennou hradbu a hradní parkán.

Pánové z Kunštátu vlastnili hrad v podstatě do konce 15. století. Synové Heralta z Kunštátu postoupili panství strýci Bočkovi z poděbradské větve. Prokazatelně zde nějakou dobu sídlil Viktorin, otec Jiřího z Poděbrad a není vyloučeno, že se zde Jiří narodil. Někdy před rokem 1442 předal sám Jiří hrad panu Zdeňkovi Kostkovi z Postupic. Pak se zde objevují další jména vlastníků – Jan ze Šeemberka, Hanuš Haugvic z Biskupic, Prokop Podstatský, z Prusínovic a ten ho po menších problémech postoupil Janovi Bergerovi z Bergu. Pak tu bylo Oppersdorfové, kteří ho prodali Eusebii Sabině Podstatské, ta ho odkázala svému třetímu manželovi Juliu Leopoldovi z Hodic, a ten ho prodal r. 1696 řádu německých rytířů. Ti ho pak vlastnili až do roku 1939.

Za vlády pánů z Kunštátu byla zvyšována především obranyschopnost hradu. Vznikla nová souvislá hradba zpevněná dvěma kruhovými baštami, prostřední bašta měla bránu a bašty se nacházely i na parkánu. Ve výstavbě hradu pokračovali i jeho další majitelé, po roce 1617 začala výstavba jižního křídla, ale to už hrad začal ztrácet svou původní obrannou funkci a stával se obytným objektem. Během 18. století, kdy zde působili němečtí rytíři, ztrácel pomalu hrad i tuto funkci. Řádová zpráva se přemístila do Bruntálu, vrchnostenský úřad byl umístěn v tzv. předním hradě a v nových budovách na předhradí. Hrad sám začal nezadržitelně chátrat.

Roku 1895 byly – po velmi důkladném průzkumu - strženy budovy severního křídla a o dva roky později byl dokončen nový dvoupatrový objekt. V severním křídle vznikla rytířská síň, kde je možno prohlédnout si dnes erby jednotlivých majitelů panství. Velmi cenné jsou řezbářské práce, většinou díla místních umělců. Palác na jižní straně byl také stržen a znovu postaven, v letech 1897 – 99 byla postavena mohutná hláska, zakončená korouhvičkou s obrazem sv. Jiří, patrona německých rytířů. Tam je však možno najít i původní hladomornu z 15. století. Ostatní části hradu nebyly strženy, ale pouze opraveny.

Roku 1945 se hrad stal majetkem státu a spravuje ho Krajské vlastivědné muzeum v Olomouci.

Hrad je dnes častým turistickým cílem a jeho prohlídka stojí za to!

Zajímavost z poměrně „nedávné“ doby. Hrad a jeho okolí se prý velice líbil říšskému vedoucímu SS Heinrichu Himmlerovi. Traduje se zpráva, že mu ho Adolf Hitler osobně věnoval, ale toto tvrzení se nezakládá na pravdě. Je však jisté, že tu Himmler pobýval v roce 1940 a 1943.

Koncem války na hradě sídlilo komando SS, které 5. května 1945 vypálilo nedalekou obec Javoříčko a zavraždilo tam 38 mužů.

Jarina Žitná

Zprávy z žup a jednot

10. setkání sokolů moravsko –

slovenského pomezí – 16. září 2017.

Letošní již desáté jubilejní setkání na Javořině mělo obzvláště důstojný průběh. Proběhlo zde předání Sletové štafety od sester a bratrů ze Sokolské župy Povážské M. R. Štefánika do rukou starostky T. J. Sokol Uherský Brod sestry Sabiny Běhůnkové za přítomnosti hlavního koordinátora této štafety z ČOS, bratra Zdeňka Lauschmana. Štafeta opak byla uložena v sokolovně v Uherském Brodě.

Tradiční setkání účastníků – sokolů z obou stran státní hranice na vrcholu Velké Javořiny se konalo u Památníku československé vzájemnosti a u Mohyly Josefa Vavrušky. Doprava byla předem plánována autobusy, první z nich pro hustý déšť vůbec nevyjel. Spoj v 9 hodin dopravil ostatní účastníky horskou silnicí ze slovenské strany až

k Holubyho chatě. Ta je výchozím místem k památníkům na vrcholu Javořiny, od kterých je vzdálena asi jeden kilometr.

I přes déšť se sjely autobusy z Trenčína, Uherského Brodu a Hodonína. Nechyběla ani sestra z župy Vaníčkovy a ozdobila zahajovací ceremoniál oblekem „Libuše“.

Pro nepřízeň počasí se přistoupilo nejdříve k oficiálnímu předání Sletové štafety a následovala připravená činnost ve společenské místnosti chaty. O program se postarali sokolové z Uherského Brodu a Trenčína. Mezitím se počasí trochu umoudřilo (přestalo pršet, jen hustá mlha kazila výhled po krásných Bílých Karpatech), a tak jsme mohli položit věnce k mohyle na vrcholu Velké Javořiny. Opět po roce se na nejvyšším vrcholu Bílých Karpat společně rozvlnily prapory, a to jak státní, tak sokolské a zazněly naše hymny.

Převzato ze Zpravodaje župy Slovácké – „Sokol v kraji T. G. Masaryka“

V Hodolanech pouštěli svítící lodičky

Lávka přes řeku Bystřici v olomouckých Hodolanech se v úterý večer na chvíli proměnila na místo pietního aktu.

Členové místního Sokola se sešli na břehu, aby na hladinu vypustili lodičky se svíčkami zažehnutými na památku obětí druhé světové války, a to zejména dětí.

Jejich současní vrstevníci do zapalování knotů pustili s nadšením. Dohlížela na ně dívka s praporem, na němž se vyjímal heslo „Paže tuž, vlastní služ“.

„Moje loďka je nejhezčí,“ trumfovaly se děti v hloučku.

„Jsem rád, že si v tento významný den v tolika jednotách připomínáme oběti našich sokolských bratrů a sester, kteří za tuto zem položili život,“ ujal se slova starosta hodolanského Sokola Tomáš Labounek.

Když domluvil, přišel ten správný čas a za zvuku trubky vyplouvala jedna lodička za druhou. Jakmile ta poslední zmizela v dálce, sokoli se v rodinné atmosféře rozloučili a odebrali domů.

Převzato z Olomouckého deníku

Závěrečné slovo

Úvaha na konci kalendářního roku

Je neuvěřitelné, že právě píší poslední věty už sedmého ročníku Sokolských souzvuků. Čas letí až příliš rychle a nějak mi nedocházelo, jak tento ročník ukončit. Během roku se přece stalo tolik věcí...

Jako na zavolanou jsem dostala mail, určitě byl napsán tady u nás doma, ale já ho dostala od přítelkyně, sokolky, se kterou se znám od gymnasia a která se vdala do Francie. Ten mail stojí za přečtení – a já nemusím nic vymýšlet. O svátcích budete mít možnost přemýšlet o slovech neznámé autorky.

Proč jsem neadoptovala dítě v Africe? A proč nezachraňuji deštný prales? My lidé si toužíme pomáhat, je to naše přirozenost. V dnešní době je snadné pomáhat i na druhém konci světa. Jenže.....

Když jsem potkala člověka, který v Africe sázel stromy, byla jsem unešená tou vznešenou myšlenkou. Jak nádherné! Dokud mi nevyprávěl, že se rozvedl s manželkou, s rodiči se nestýká a děti vidá jen občas. Zrovna byl na cestě do Nepálu jako dobrovolník pro místní sirotky. Pak ho čekal ašram v Indii, aby našel vnitřní klid a pak možná domů, i když – jak řekl – ta vidina ho moc nelákala.

Zůstala jsem jako opařená a vzpomněla si na Amazonii a na Indiána v pouliční restauraci, který se mne ptal, co tam dělám. Řekla jsem mu, že jedu do pralesa. Udiveně vzhlédl od misky fazolí a zeptal se: „Vy u vás nemáte les?“! Tak to bolelo!

A pak jsem se vrátila domů. Vzala pytel na odpadky a šla uklidit dolů pod barák k silnici ty poházené pet-láhve. Seděla jsem tam na hromadě odpadu a jen vnímala to, co mi starý Indián předal.

Jak jsem já mohla pomoci druhým, když jsem si nejdřív neuklidila doma? Jaký smysl dávalo létat na druhý konec světa a zachraňovat prales, když prales umírá kvůli tomu, že všechno, co dělám, je závislé na ropě, kterou odtamtud chtějí vytěžit, abych tam pak já mohla nadšeně přiletět a držet transparent:“Zachraňte prales!“

Jak jsem mohla pomoci dítěti v Africe, když jsem neuměla naučit svoje vlastní děti, aby si po sobě uklidily?

Jaký smysl dávalo někam jezdit a ukazovat druhým řešení jejich problémů, když to znamenalo obírat je o jejich zodpovědnost za vlastní chyby? Obírat je o sílu najít vlastní

řešení a tím prohlubovat jejich závislost na mně? Bylo to stejné jako s dětmi. Nemohla jsem je naučit chodit. Musely x krát spadnout na zadek. Čím déle jsem je držela za ruku, tím později začaly samy chodit. Mohla jsem tam jen být a povzbudit je, že to zvládnou a naučí se to. Samy! Jako se Ella naučila sama hrát na piano a Zak postavil svůj první domek z cihel na hromadě hlíny Jeho chyby ho naučily, co udělat příště líp.

Nemohla jsem zachránit Afriku, ani prales, ale mohla jsem začít u sebe!

Chodit víc pěšky. Přestat si foukat zbytečně vlasy. Přestat kupovat hloupé marketingové produkty zaručeně vita a raw z druhého konce světa a místo toho jít k zelináři na náměstí.

Mohla jsem toho změnit tolik! Každý den. 365 dní v roce ... to není málo!

A když to udělá každý z nás? Nebude koho zachraňovat!!

Africké děti nebudou hladovět, protože jejich rodiče otročí ve zlatých dolech do mého iPhone. Prales nebude umírat, protože nebude třeba tolik ropy.

Mám pokračovat?

A já si nebudu kupovat své svědomí charitou a lítat na drahé semináře, abych se opíjela drahými panáky, ale budu dělat to, co má smysl. Zodpovědně se starat o mír u sebe doma. Učit děti na řece Orlici, že když mám jen malou loď, nevezmu si nic navíc, nejlepší lekce skromnosti, kterou znám. Když já jsem spokojená, je takový i můj svět. Potřebuji tak málo! Svou rodinu a kus chleba, čistou vodu a jedno jablíčko. Jako na vodě!

To, co bylo nejcennější, byl smích mých dětí, které pozorovaly říčního raka a cestou sbíraly odpadky po lidech, kteří jezdí do daleké Indie, okázale pomáhají světu, ale doma si neuklidí.

Ano, i my tu máme lesy! A jak o ně pečujeme, to vidíme každý den. Nijak. Pohltila nás pýcha a ovládl parazit chamtivosti. Touha mít a dobýt! Ty nejvyšší hory, ty nejhlubší oceány.

Ale uvnitř jsme neskutečně chudí. Pomozme nejdřív sobě. Uzdravme sebe a svou rodinu. V ní to všechno začíná a končí. Pak naše děti nebudou muset hledat smysl života na pláži v Goa, ale budou si vážit rozkvetlé louky za domem.

Hloupý Honza šel do světa, aby se pak vrátil domů!

A já?

Sázím stromy v tichosti a pokoře. Uklízím „naši“ studánku v údolí.

A vím, kde je moje místo.

Doma. V lese!

Sestry a bratři!

Končí rok 2017, jsou tu vánoce, takže přeji všem, aby je prožili v míru a v pokoji v kruhu svých drahých a udělali si trochu času na sebe a vlastní přemýšlení.

Máme kolem sebe přece tolik studánek, které čekají na vyčištění, tolik stromků, které je třeba zasadit a opatrovat v našich tělocvičnách, tolik světélek, které je třeba zapálit, tolik bližních, kteří čekají na náš úsměv a naše přátelství. Záleží na každém z nás.

Dovolte, abych ukončila sedmý ročník Sokolských souzvuků známým přáním:

Pokoj lidem dobré vůle!

Jarina Žitná

